

Nationale en Afrikaanse gedigte in Kaaps-Hollands. Bundel B

Melt Brink

bron

Melt Brink, *Nationale en Afrikaanse gedigte in Kaaps-Hollands. Bundel B*. J.H. de Bussy, Amsterdam, Pretoria / Holl-Afrik. Uitgevers Mij. v/h J. Dusseau & Co., Kaapstad 1918

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/brin019nati02_01/colofon.php

© 2011 dbnl

Voorwoord.

Waarde lezers en landgenoten!

Hiermede bied ik u een nieuwe bundel mijner versjes aan, onder de Titel van 'Nationale en Afrikaanse Gedigte'. Zoals gij zult zien, zijn er vele bij die ik al lang heb geschreven, doch om de een of andere reden nimmer heb gepubliceerd; er zijn zowel ernstige als ook van een vroliker aard onder.

De schrijftrant heb ik ook weder, zoals in de andere bundels van mijn versjes gevolgd; namelijk, sommige in goed Hollands, andere weer niet. Voor deze vraag ik verschoning, wat de kritiek betreft. Het is waar, de 'Zuid Afrikaanse Akademie voor taal, letteren en kunst' heeft de spelregels voor het Afrikaans - zoals wij willen hopen voor goed - vastgesteld, maar daar de ouderdom mij de lust beneemt die in te studeren, hoop ik dat gij deze, mijn laatste pennevrucht, al streelt het niet in alles uw letterkundige smaak, toch wel zult genieten, zonder uw tegenzin er voor te tonen.

Vertrouwende dat ook dit deeltje dezelfde ontvangst van u zal genieten als de vorige.

DE SCHRIJVER.

De hoop.
Destijds geschreven voor het maandblad 'De Goede Hoop'. (nog niet verschenen).

't Is de Hoop, die hier ons mensen
Op de droeve levensbaan,
Trots de zorgen, strijd en kommer,
Doet blijmoedig voorwaarts gaan.

Als de Hoop ons gaat verlaten
Neemt zij ook 't geloven mee,
En wij dwalen dan als 't scheepje
Zonder roer, op d' open zee.

Gave God, dat nooit de Hope
Ons door 't leven hier verlaat,
Voor de baan is afgelopen
En ons laatste uurtje slaat.

Want zolang wij hier beneden
Dwalend, zoekend, voorwaarts gaan,
Geeft zij ook de moede Pelgrim,
Krachten om weer voort te gaan.

Houdt haar vast dan in uw harten
Zoekt haar gids aan 's Hemels boog,
Maar verlies haar, wat u treffe,
Mens, toch nimmer uit het oog.

Leert zij ons niet te volharden,
Spoort z' ons niet tot worstlen aan?
Trots de stenen en de doornen
Die op onze reisweg staan.

Had Columbus zonder hope,
 Over d' ongemeten zee'n,
 Ooit de wilde, woeste stranden
 Van Amerika betreên?

Leidde in het grijs verleden
 Ook de ster der Hope niet
 Vader Riebeek naar onz' kusten
 Toen hij Nederland verliet?

Zag hij niet haar licht verrijzen,
 Over Tafelberg zijn top,
 Met zijn wachters aan zijn zijden
 Duivelsberg en Leeuwekop?

Heeft hij niet bij vast geloven,
 En vertrouwend op de Hoop,
 Hier de Zuidpunt onzer stranden
 Als *De Goede Hoop* gedoopt?

Heeft hij niet hier d' eerste eikel,
 Met zijn hart vol Hoop, geplant,
 En de eerste steen gemetseld,
 Van de Hoofdstad van ons Land?

Drongen niet vol moed onz' vaders
 Door de Hoop geleid alleen,
 Over onbetreden bergen,
 En door diepe dalen heen?

Was het niet de Hoop, die d' harten
 Van die dappren, steeds met moed
 Heeft beziel, door al de jaren
 Van hun strijd en tegenspoed?

Leeft die Hoop niet nog in d' harten
 Van uw zonen. Afrika,
 Hoe het onder strijd en smarten
 Van dit leven, met hen ga?

Blijft niet nog de Hoop de stichters
 Van ons blad '*De Goede Hoop*'
 Steeds bezielen, door een moeder
 Van ons Volk aldus gedoopt?

Ga dan kindje onzer Hope,
 Spreid uw zaadjies langs de weg,
 Strooi ze over berg en dalen
 Plant ze onder struik en heg.

Strooi het over wijde velden,
 Strooi het over dorre hei,
 Met vertrouwen en vol Hope,
 Op een goede oogstgetij.

Mocht het op de rotslaag kwijnen,
 Of verschroeiens langs de weg
 Toch zal het ook vruchtbre aarde
 Vinden onder struik of heg,

Waar het groeien zal en bloeien
 En weer verder voortgeplant,
 Vrucht en zegen zal verspreiden,
 Over 't Volk in stad en land.

Waar het in de harten bloeien
 Zal van jong zowel als oud
 En op onze velden groeien
 Als een reuzeboom in 't woud.

Waar het vrucht eenmaal zal dragen,
 Niet alleen van zoete smaak
 Maar nog meer, die hier ons volkje
 Wijzer en ook beter maakt.

**Aan die Cape Times en Argus.
Toen zij bij de stembus de nederlaag hadden geleden.**

Die 'Times' spuug nou vuur, en die 'Argus' daarbij,
Omdat hul die neerlaag zo erg het gelij.
Zul het moes zo zeker gedag, hul partij,
Zou lang aan die roer van die zake nog blij;
Zul het hard moes getrag om die o'erhand te krij,
En deur mooie beloftes ons volk te verlei,
Maar tog is dit glad moes hul neuze voorbij.
Die Bond het gewin, zul die neêrslag gelij!

Wel, een doos kastoor-olie, doet goed menig keer,
- Als die maag te vol gal is. - zul kan dit perbeer.
Dit is goed ook vooral, doet die buik somtijds zeer,
Kwaad zal dit nie doen nie, maar kwaad kan dit keer,
Al zou dit die kost wat te hard is, verteer,
Waar dit pak op die maag van zo menig meneer!
Die blind is voor reg, zoals ons dit nou weer,
- Uit al die geschrijf van die blade, - kan leer.

Want waar is nog ooit zo die waarheid verdraai,
Zo's die Argus en Times doet met grote lawaai?
Die naam van die Bond, kijk! die maak hul al kwaai,
En nou die o'erwinning dit is hul te taai!
Die ponde wat zo in die rond het gezwaai,
Die speeches vol leugens zo schoon en zo fraai,
Als een lokaas gebruik, om maar koning te kraai,
Het h'l niks nie gebaat, zul is tog naar die maai.

Ons Volk wens slegs eendrag met vree en geluk,
Ons draag hier met blijdschap die Engelse juk,
Ons zal ons voor alles - wat reg is - steeds buk,
Maar ons haat slegs die onreg, en wie ons verdruk,
Zal zien d' Afrikaander kan voet hou bij stuk,
Hij zal hier bij ons nie die vrugte kan pluk.
En voor d' Mammon kliek - wie die goud slegs verruk -
Voor hul zal ons nooit in der eeuwigheid buk.
1897.

Ons volk.

**Geschreven voor, en verschenen in het eerste en enig uitgegeven
nummer van het Tijdschrift 'Ons Volk', in Oktober 1909.**

Ik weet ons volk
Heeft menig tolk
Om moeilike zaken,
Ons aangedaan
Maar niet verstaan,
Heel spoedig recht te maken.

Maar hoe men vecht
Hier voor ons recht,
Is d'ene zaak gewonnen,
Dan volgen meer,
En wordt er weer
Aan andere begonnen.

't Is op en af,
Op stap en draf
Moet maar het paardje lopen,
De vlugge tijd
Brengt immer strijd
Op rust valt niet te hopen.

't Is dus geluk,
Dat bij die druk,
Wij ons zo kunnen weren.
En in de kamp,
Bij elke ramp,
Geen strijders ons mankeren.

De 'Goede Hoop'
Heeft in zijn loop,
Van dat het is begonnen.
In menig strijd,
Trots veler spijt,
Veel lauw'ren al gewonnen.

De 'Unie' mee,
 Als nommer twee
 In 't strijdperk opgetreden,
 Heeft voor onz' taal
 Met zegepraal,
 Ook dapper meegestreden.

Nu treedt 'Ons Volk',
 Als derde tolk
 Ook op voor onze rechten,
 Om, waar het kan,
 Van nu af an
 Voor volk en taal te vechten.

Wees welkom dan,
 Gij derde man,
 Toon u een medestrijder
 Als voorspoed wacht,
 Maar komt de nacht
 Dan ook als medelijder.

Wees ons een lamp,
 Die vrij van damp,
 Zijn licht ook daar gaat spreiden,
 Waar 't donker is,
 En duisternis
 Ons van de weg mag leiden.

Wees voor ons volk
 Een waarheids tolk,
 Geen vleier van zijn zonden,
 Waar 't kwaad zich toont,
 En waarheid hoont,
 Daar moet ge 't luid verkonden

Maar waar men wreed
 Ons recht vertreedt,
 Of goede naam mag honen,
 Laat daar geen vrees,
 Uw toevlucht wees',
 Of reden van verschonon.

Strijd drietal saam
 Dus in de naam
 Van volk en taal met gratie,
 Dan vrees ik niet,
 Wat ook geschied',
 Voor d' opkomst onzer Natie.

Waar Eendracht woont,
 En liefde troont,
 Speelt tweedracht nooit die basie,
 Maar heerst de kracht
 Die 't nageslacht
 Maakt tot een grote Natie.

Het Jingo Lawaai.

Om het gezegde van Oom Paul, 'dat de Koningin een kwaaië vrouw was'.

Wat lawaai en wat gekakel,
 Wat geschrijf en groot spektakel,
 Maakt alweer het jingo volk!
 Is de Hel soms aan het spoken,
 En de duivel losgebroken,
 Uit des afgronds donkre kolk?

Heeft hij bij zijn andre zonden,
 Soms verdragen weer geschonden,
 Waar hij in zijn vuist om licht?
 Heeft hij soms weer zwakke zielen,
 Eerst verleid, en als zij vielen,
 Hen dan naar zijn huis gebracht?

Is onz' aard', ik wil 't niet hopen,
 Soms ook uit zijn baan gelopen?
 Wil Jupiter 't soms proberen,
 D' eeuw'ge wet omver te stoten,
 En, met England ingesloten,
 Heel onz' aard' t'annexeren?

Niets van alles, waarde vrinden,
 't Zijn net slechts een hoop verblinden,
 Jingo-schreeuwers, zo men 't noemt,
 Die als padda's opgeblazen,
 Over 't kleinste toeval razen,
 En op eigen grootheid roemt.

Al 't geraas waarop die Heren,
 Ons zo ruimschoots nou trakteren
 En zo kapitaal uit slaan,
 Waar zij in hun nieuwspapieren,
 Dagelijks zo woest om tieren,
 Is slechts door een grap ontstaan.

Want Oom Paul had op een pretjie,
 Eens gefluisterd tot Tant Letjie,
 Dat zij 't toch onthouden zou,
 Eng'lands Koningin te groeten,
 Mocht zij ergens haar ontmoeten,
 Want zij was een kwaaië vrouw!

Om dat woordje tieren, razen,
 Nou die allerdwaaste dwazen,
 Net als was een moord begaan,
 Of, als had Oom Paul de glorie
 Gans ontroofd aan Tant' Victorie,
 En nog ander kwaad gedaan.

Dat die ezels, trots hun schreeuwen,
 Minder weten nog dan meeuwen
 Van de Nederlandse taal,
 Is gewis nog geen van allen -
 Van die kerels ingevallen,
 Die daar schreeuwen zo brutaal.

Daarom gaan z' in woordeboeken,
 IJvrig naar de uitleg zoeken,
 Wat het woordje kwaai beduidt,
 En, om 't recht nog meer te moorden,
 Nemen zij de slechtste woorden,
 Die het woordje in zich sluit.

Zonder eerst nog te proberen,
 Om de zin, of geest, te leren,
 Waar het woord in werd gezegd,
 Gaan zij dad'lik aan het schrijven,
 Liegen, vloeken, overdrijven,
 Schelden arm Oom Paul voor slecht.

Maken vuisten in hun zakken,
 Willen zo Transvaal gaan pakken,
 Net of dit zo licht zal gaan,
 Hebben zij het dan vergeten
 Hoe de Boer ook vuur kan vreten,
 En hen wel kan tegenstaan?

Jingo-schreeuwers laat je raden,
 Wandelt toch meer op de paden,
 Die door waarheid leid' tot licht,
 Als Oom Paul jul heeft beledigd,
 Zal hij jul ook weer bevredig,
 Want die ou man kent zijn plicht.

Houdt toch op met al die twisten,
 Al die leugens en die listen,
 Die een mens de stuipen geef'.
 Hoor toch eind'lik eens naar rede,
 Dat ons samen toch in vrede,
 Hier in Afrika kan leef.

1895.

Wat ik gevoelde in de oorlog met Transvaal.

Nog geen enkel zilvren randje
 Toont zich aan de donk're wolk,
 Reeds zo lang terneer gezonken
 Op ons arme land en Volk.
 Nog geen lichtstraal uit het oosten
 Die de gruwbre nacht verjaagt

En ons zegt, dat na het lijden
Weer een blijde morgen daagt.
Nog wordt d' logen aanbeden
En het onrecht zit ten troon,
Wijl de waarheid wordt vertreden
En de kerker krijgt tot loon.
Ach, mijn hart verzinkt in twijfel,
Bittre wanhoop grijpt mij aan
Mijn geloof is gans vernietigd
En mijn hoop in rook vergaan.
Waar is God? de wijze Vader
En de Wreker van het kwaad,
Die het recht doet zegevieren
En de Zijnen nooit verlaat?
Hoeveel beden, hoeveel zuchten
Zijn de Hemel al gewijd;
Hoeveel tranen heeft de onschuld
Reeds niet tevergeefs geschreid!
Ach! de God van vroeger dagen,
Eens de Hoorder der gebeën,
Is nu, in deez droeve tijden
Slechts een God van hout of steen.
Werpt u in het stof terneder
Weent en schreit en wondt elkaar,
Evenals in Elia's tijden
Baäls woeste Priesterschaar.
Of zendt uit uw binnenkameren
Stil uw beden naar omhoog,
Vol berusting en geduldig,
Hoe u 't hart ook pijnen moog.
Toch zal 't even weinig baten,
Want de hulpe volgt toch niet;
Ach, 't geloof is slechts verbeelding
Die des levens droom ons biedt.
Neen! daar is geen God daar boven
Evenmin in 't groot heelal,
Die ons op gebeën en tranen,
Uitkomst, redding geven zal;
Die de boze zal gaan straffen

Om zijn snode euveldaân,
 Of het onrecht zal gaan wreken
 Dat u hier wordt aangedaan.
 Ga terug, doorloop de bladen
 Der geschiedrol van voorheen,
 Zie hoe 't lijden werd gewroken
 Door de onschuld hier geleên.
 Toon mij daar, waar of de boosheid
 Naar verdienste werd gestraft,
 Of waar d' onschuld om z'n lijden,
 Onverdiend werd recht verschaft.
 Als er een, om gruweldaden
 Hier bedreven, kreeg zijn loon
 Droegen duizenden onschuldig
 Hier op d' aard hun doornekroon.
 Moorders, die bij duizendtallen
 d' Onschuld wreed ten dode doemt,
 Wand'len strafloos tot hun einde
 Nog geprezen en geroemd.
 Wees getrouw en volg uw leider
 Spreek de waarheid, o zo schoon;
 Maar verwacht als hij, o strijder!
 Ook aan 't eind, uw doornekroon.
 Vindt de deugd hier ooit beloning,
 Schenkt zij vrede of geluk,
 Vraag de beed'laar, vraag de koning
 Of hij van haar vruchten pluk!
 Waarom, dan die schone leer toch
 Aan ons armen meegedeeld,
 Waarom van genezing spreken,
 Als de zalf geen wonde heelt.

**De Jingo vergadering in de ‘Goedehoop-zaal’.
Op 29 Maart 1897.**

Hoort gij daar ginds dat woest geschreeuw?
Men zegt, het is de Britse leeuw
Die brult, uit duizend schorre kelen
Van Albions zonen daar vergaard,
Om elk te tonen, dat hun aard
Is, overal de baas te spelen.

Het zijn, zoals men hoort en ziet
Brittanje's beste zonen niet
Die zulk een hels lawaai daar maken,
Maar enkel een verblinde boel
Die door hun schreeuwen en gewoel
De muren van de zaal doen kraken.

't Zijn allen Jingo's op en top,
't Zijn allen kuikens uit een dop,
't Zijn allen echte schreeuwersbazen,
Die om de minste kleinigheid
Een muggesteek, een vlooiebijt
Gaan schelden en alarm gaan blazen.

't Zijn vuistemakers in de zak,
't Zijn goud-aanbidders in hun vak,
Die overal zich in gaan dringen;
Wier moed zit in de Whisky-fles
En die, is eerst hun dorst geleest
Steeds 'Rule Britannia' gaan zingen.

't Zijn van die klasse, die tot schand
Verstrekken van hun volk en land,
En min van werken houd' dan stelen,
Die enkel slechts hun 'Home' verlaat,
Om in een ander land of staat
Waar er maar kans is, baas te spelen.

Maar waarom zijn zij tans dan kwaai
 En schoppen zulk een hels lawaai,
 Als was de duivel losgebroken?
 Och! 't is net om een woordje maar,
 Een woord van vrede, goed en waar,
 Dat door heer Schreiner werd gesproken.

In Eng'land ginds, alwaar hun broers
 Of kiek, steeds op de Boer jaloers,
 Graag d' oorlogsvlam hier aan wil blazen,
 Maar door dat woordje werd belet
 't Hier al in vuur en vlam te zet'
 Dat zij nu zo geweldig razen.

Zij willen tonen dat de Brit,
 Zeg, 'Britse Leeuw', de macht bezit
 Ons bang te maken met zijn tanden,
 Want 't is hun doel in Afrika
 Verdeeldheid, twist, nog erger, ja
 Zelfs burgerkrijg te doen ontbranden.

De leugens die hun grote held,
 Heer Rhodes in Eng'land heeft verteld,
 Word' toegejuicht als hoog verheven,
 Zij tellen al het onheil niet,
 Nog min de tranen van verdriet
 Van d' offers die zijn plan deed sneven.

Voor eigen fouten zijn zij blind,
 Nog erger dan een honde-kind,
 Pas in de wereld hier gekomen,
 Maar wee, wanneer een ander dit
 Zelfs in de kleinste maat bezit,
 Wordt hem dit kwalik reeds genomen.

Had Schreiner naar hun mond gepraat,
 Dan was zijn leugen glad niet kwaad,
 Maar met een blij gejuich vernomen,
 Doch nu het zuiv're waarheid is,
 Nu zweren zij bij kras en kris
 Dat 't liegen is met volle stromen.

Dat het niet langer zo kan gaan
 En dat zo 'n hoon hen aangedaan,
 Men zeker niet te zwaar kan straffen.
 En om zulk nietig beuzelpraat
 Gaan nu die schoeljes woedend kwaad
 Als gekke of dolle honden blaffen.

Zij wanen dat hun hees geschreeuw
 Voor ons, als 't brullen van een leeuw
 Zal klinken, en ons bang zal maken,
 Maar dat is mis, integendeel
 Lijkt hun geschreeuw maar al te veel
 Naar een troep eenden die daar kwaken.

Wij weten 't goed, dat Engeland
 Eer het zo 'n vuurtje steekt in brand,
 Zich altijd goed eerst gaat bedenken,
 Voor het aan zulk een apeboel
 Zoals tans in de zaal daar woel
 Zijn vol vertrouwen zal gaan schenken.

Ga dus maar voort, lawaai te schop
 En blaas jul zelfs als padda's op,
 Ik zal jul ijver niet bedwingen,
 Maar zelfs nog roepen 'Blaas je mal!
 Totdat je welhaast barsten zal
 En woedend uit je vel zal springen!'
 1897.

Weeklacht.

Over een vriend kort na zijn trouwen.

Kom vrienden, stort met mij een traan
 Vriend Piet is van ons heengegaan,
 Geen smeken kon hier baten;
 Zijn vriendschap die zo hartlik scheen,
 Bestaat voor ons niet meer, o neen!
 Hij heeft ons gans verlaten.

Zijn vriendschap, eens zo warm als vuur,
 Verkoude ras van uur tot uur
 Sinds Hymen hem kwam binden;
 Ja, sinds die band hem houdt omkneld
 Is 't met vriend Piet maar naar gesteld,
 Dat weet gij allen vrinden!

Zijn vriendschap toch verstoof als kaf,
 Hij stapte levend in een graf,
 Maar niet als 'Albrecht Beijling'!
 Want, die stierf voor zijn Vaderland,
 Gefolterd door der beulen hand,
 Maar niet door overijling.

O, schone dagen, rijk weleer
 Aan Pietjes vriendschap, keer, o keer!
 En laat mij u weer smaken;
 Die dagen, toen geen vrouwerok
 Hem aan ons hart en oog onttrok,
 Of kon onzichtbaar maken.

Och hemel! welk een onderscheid
 Hoe kan toch in een korte tijd
 Een mens zo ommekeren!
 Van levend dood; van warm tot koud,
 Vol sappen eerst, nu dor als hout,
 Dat 't vuur ras kan verteren.

Hij, eerst zo vrolijk en vol pret,
 Zit nu steeds zwijgend, en ik wed
 Hij wordt nog zieketrooster,
 Of gaat zich uit een zotte gril
 Gelijk een monnik, vroom en stil,
 Begraven in een klooster.

Eerst was hem 't hemelruim te klein,
 Nu kan hij zich als een konijn
 In vrouwerok verschuilen;
 Eerst was geen dag hem lang genoeg,
 Nu ligt hij in zijn bed al vroeg
 Met wijfjelijf te pruilen.

Hij, eerst zo rond van buik en wang,
 Is nu gans mager, dun en lang,
 Met benen, net als staken;
 Zijn haar en baard, zo glad voorheen,
 Die hangen nu verward dooreen,
 Op voorhoofd en langs kaken.

Och Pietje, vriend, wie had gedacht
 Dat jij, een man, zo zonder kracht
 En zonder wil, zou wezen;
 Pas op! je maakt je zelf een zot,
 Zo jij je door een vrouw, o spot,
 De wet zult laten lezen.

Nee, hoor naar mij, mijn lieve Piet,
 Dan spaart g' u wislik veel verdriet,
 Laat het u nooit behagen,
 Zo soms uw vrouw het dwaaz' begeert
 En u met hare rok vereert,
 Om zelf de broek te dragen.

Hoort ge mij niet, zeg dan, vaarwel!
 En ga u maar in kloostercel
 Of vrouwerok begraven,
 Want voor uw vrienden, klein en groot
 Sterft gij als lafaard, en uw dood
 Is niet de dood eens braven.

Rhodes z'n Afrikaander hondjes.

Zie die Afrikaander hondjes,
 Hoe ze achter Rhodes aan draf,
 En te zamen met die jingo's
 O'er die kleinste ding gaan blaf.

Zie toch hoe zij om hem draaien,
 Dat zijn hand hen strelen mag,
 Zie toch hoe zij kwispelstaarten,
 Om een vriendelike lach!

Eigen volk en stamgenoten
 Zien zij met verachting aan,
 Als zij bij hun volksverrader
 Net maar in de gunst moog' staan.

Zie hen voor hun afgod knielen,
 Enkel daar hij duiten heeft,
 En hun uit zijn volle buidel
 Nu en dan een penning geeft.

Heel geduldig gaan ze wachten
 Naar de kruimels die gewis
 Door de rijkaard aan zijn hondjes
 Word' gegeven na de dis.

Daarom wordt geen smaad noch schande
 Van hun eigen volk geteld,
 't Weegt bij zulke snode lafaards.
 Minder dan des rijkaards geld.

Zelf verraders van het heiligst,
 Dat op aarde kan bestaan,
 Sluiten zij, - het is geen wonder -
 Zich ook bij verraders aan.

't Schandmerk, eens door Kain gedragen,
 Na zijn vuige broedermoord,
 Is het teken, dat aan 't voorhoofd
 Van een elk van hen behoort!

1893.

Die vrouwtjes van Somerset Strand.

Aan die Strand van Somerset
 Vindt jij vrouwtjes mooi en vet,
 Die, waarom dit te verhelen?
 Ik heel graag zou willen stelen,
 Als ik dit met goed fatsoen,
 Onbemerkt zou kunnen doen;

Maar, uit vrees dat, om die streken,
 Mij hul mans die hals zou breken,
 Zal ik om mijn arme nek,
 Liever gauw-gauw kop in trek,
 Doch, om heelmaal stil te blijven,
 Kan ik niet, ik moet beschrijven
 Hoe ik daar aan Somerset,
 Zoveel vrouwtjes, lief en vet,
 Onbevreesd, bij troep en paren
 Heb zien went'len in de baren,
 Heb zien zwemmen keer op keer,
 En zien duik'len op en neer,
 Zo zelfs, dat ik menigmalen,
 Nauw van angst, kon ademhalen,
 Als ik dacht, hoe licht een haai,
 Loerend naar die beentjes fraai,
 Kon gaan happen in die kuiten,
 Dat het bloed er uit zou spuiten.
 Soms ook, was ik erg bevreesd,
 (Bloost niet vrouwtjes! als ge 't leest)
 Dat een baaibroek kon gaan breken,
 Door het losgaan van de steken,
 Of, wat lichter kon gebeur,
 Heelmaal van makkaar gaan scheur.
 Kijk!... hoe zou ik dan ontstellen!
 Als ik hul te hulp moest snellen,
 Met een broek, die voor mijn bas
 Wel gemaakt was om te pas,
 Maar, waarvoor ik erg moest schromen,
 Of een vrouw er in kon komen.
 Daarom was ik altijd blij,
 Als ik hen zo op een rij
 Uit het water weer zag keren,
 En naar huis toe opmarcheren;
 Als ik hul zo aan zag kom,
 Slechts met doek of mantel om,
 Zo maar op die blote voetjes,
 Maar voorzichtig, en zo zoetjes,
 Bang, als zul te hard mag stap,

Om in glas of steen te trap.
 Kijk! dan moest ik mij bedwingen,
 Om niet uit mijn vel te springen,
 Dat hul zo behouden weer,
 Tot hul mans terug kon keer,
 Maar ik moet toch, trots mijn vrezin,
 Eerlik met jul almaal wezen,
 En jul zeggen, 'k had steeds pret
 Aan die Strand van Somerset,
 Om die vrouwtjes te zien baaien,
 Trots mijn vrees voor broek en haaien.

Aan de oorlogzuchtige Jingo's.

Als 'k over 't Engels Volk een oordeel moest gaan vellen,
 En hier het jingodom tot maatstaf nemen moet,
 Dan kom ik tot besluit, en wil het elk vertellen,
 Het is toch een slecht volk, of zeg maar, ver van goed!

Ik heb altijd gehoord, van af mijn kindse dagen,
 Dat 't Engels Volk, heel vast aan fair-play was gehecht,
 Dat trouw en eerlikheid het immer kon behagen,
 Dat het de zwakke nooit zijn recht nog had ontzegd.

Ik dacht het volk ook groot, dat mannen voort kon telen,
 Als Gladstone, en nog meer, de wond'ren onzer eeuw,
 En ik achte ook 't gevoel, dat ieder Brit moest strelen,
 En onderdaan te zijn van d' fiere Britse Leeuw.

Ik hield het volk voor groot, waar helden uit ontsproten,
 Als Nelson, Wellington en zoveel anderen meer,
 Die nimmer, dan voor 't recht, hun heldezwaard ontblootten
 En gaven bloed en zelf, voor land, voor volk en eer.

Maar, zie ik hier de troep, die zich wel Eng'lands zonen,
 Of 't volk der Britten noemt, dan zeg ik, dat in daad,
 Of zegge, door gedrag, zij bitter weinig tonen,
 Dat d' eer van Volk en land, hen aan het harte gaat.

Het is toch geen bewijs, als hier bij elke okkasie,
 Een luide jingotroep als gekken gaan te keer,
 Het Rule-Britannia zingt tot glorie van hun Natie,
 Wijl 't door een dwaas gedrag het weinig strekt tot eer.

Als slechts het gouden kalf door hen wordt aangebeden,
 De waarheid wordt verdraaid, zoveel en waar het kan,
 Der zwakken recht verkracht en in het stof vertreden,
 O, zeg mij, Engels volk, waar blijft uw grootheid dan?

Een Volk kan groot slechts zijn, dat 't Recht niet gaat verkrachten,
 De waarheid hulde doet, aan eerlikheid zich hecht,
 Maar als 't zo's hier geschiedt, die deugden gaat verachten,
 Dan toont het zich heel klein, en handelt laag en slecht.

Wie denkt, dat 'k overdrijf, zal ik bewijzen tonen,
 Zie dageliks maar net de jingo-bladen in,
 En zie hoe ze daarin onz' Afrikaanders honen,
 Hen valselik beticht, als dis-lojaal van zin.

Slechts om men niet het hoofd gaat buigen voor die heren
 En op hetgeen zij doen het Ja en Amen zegt,
 Belastren zij ons steeds, dat wij de vlag niet eren.
 En, trots hetgeen wij doen, vals zijn en onoprecht.

Het baat niet, dat wij trouw aan Eng'land zijn gebleven,
 En nooit nog hier zijn vlag vertraden in het slijk,
 Zoals door 't jingovolk eens zelf toch werd bedreven,
 Toen 't onrecht werd hersteld, tot eer van 't Britse Rijk.

Toen Gladstone, d' ed'le man, het woord had uitgesproken:
 Transvaal behoort niet ons, maar wel die helden-rij,
 Die 't onrecht dat wij deën, zo moedig heeft gewroken,
 Hun hoort het land alleen, Transvaal zij weder vrij!

Toen raasde 't jingodom, en werd die daad bedreven,
 Waaraan ons volk zich nooit nog schuldig had gemaakt,
 Aan Gladstone werd die daad, zo edel, nooit vergeven,
 Ofschoon hij daar, voor d' eer van Eng'land heeft gewaakt.

Neem tans ook weer Transvaal, waarover jingo-hazen
 De wereld breng' in roer, door vuige leugentaal,
 Die iedereen, wáár ook, wordt in het oor geblazen,
 Wat maar tot nadeel dient der Boeren van Transvaal.

Hoe vrij 't die heren staat millioenen op te hopen,
 't Bezit van 't goud is niet genoeg nog, zo het schijn',
 Zij schromen niet hun hand in mensebloed te dopen,
 Om meesters ook van 't land, dat hun niet hoort, te zijn.

't Gemeen wordt opgeruid, en vuige list verzonnen,
 De omgekochte krant blaast fel het vuur nog aan,
 En menig staatsman, die, God weet waarmee, verwonnen,
 Schroomt niet om met die troep in 't onrecht saam te gaan.

Zou 't ed'le Engels Volk, zo laag dan zijn gezonken,
 Dat Macht, bij hen voortaan, de plaats van 't Recht betreedt?
 En zou de deugderij, waar 't eerst mee heeft geblonken,
 Vernietigd zijn door 't goud, waar d' eierzucht zich mee kleedt?

O, tijgers! die zo wreed de rust hier komt verstoren!
 Kent gij de broederband, waarmee wij zijn gehecht,
 Aan het Transvaalse Volk? kunt gij de liefde smoren,
 Die een sterk're nog dan gij, heeft in ons hart gelegd?

Wilt gij, dat oud'ren hier, hun kindren zullen haten,
 Of onverschillig zijn, welk lot hun dierb'ren wacht,
 Als d' oorlogsvlam ontbrandt in gindse zusterstaten,
 Ontstoken slechts door zucht naar goud en overmacht?

Stelt gij der burg'ren hart, dat klopt van liefd' en achting
 Voor d' edele Vorstin die over ons regeert,
 Niet op te zware proef? Of denkt gij dat verkrachting
 Van menselik gevoel, om 't goud, ook ons beheert?

O, staakt uw drijven dan, houdt op met twist te zaaien,
 Wij weten, jingo's, wat uw doel en oogmerk is,
 Gij kunt de leugen wel in 't kleed der waarheid draaien,
 Maar leugen blijft het toch, en komt aan 't licht gewis.

Neen! Eng'land kan geen eer bij zulk een oorlog halen,
 Al keert zijn overmacht verwinneend uit de strijd,
 Het zal deez' euveldaad niet slechts met bloed betalen,
 Maar schande, het loon ook zijn, dat het verbeidt.

Geen oorlog zal het zijn, maar wel een moord, bedreven
 Op 't vrije heldevolk, waarvan bij 't overschot
 Een haat voor 't Engels Volk voor altijd voort zal leven,
 Tot weer z'n nakroost vrij, zich buigen zal voor God.

Verzoek aan de heer Rhodes.

Och Heer Rhodes! och Heer Rhodes!
 Waarom ga je toch niet
 Terug naar jouw land, waar
 Zambesie's stroom vliedt?

Terug naar het volk dat
 Zo zeer is gesteld
 Op je heilig persoon, maar
 Nog meer op je geld?

Je ziet toch, dat je hier
 De rust slechts verstoort,
 Verbittering kweekt en
 De eendracht vermoordt,

Je ziet, dat voor jou hier
 Geen lauwerkrans groeit,
 Je ziet dat je hier zijn
 Slechts bitterheid broeit.

O, wijs ons je rug, keer
 Terug naar je land,
 Hier zaai je slechts onrust,
 En maai je slechts schand'.

Rhodesia wacht je!
 Wat toef je nog hier?
 Voor ons, is jouw bijzijn
 Volstrekt geen plezier.

Ga! houd daar indaba's
 Zoveel als je lust,
 Beheers daar Mat'bele's
 Maar laat ons met rust.

Registreer daar je kaffers,
 Op iedere manier,
 Breng slechts om te stemmen
 Hul toch niet naar hier.

Maar heb je daar goud soms
 Te veel in de grond,
 Dat kan je ons sturen,
 't Is goed voor de Bond.

Want kijk man, Oom Paul
 Is danig sekuur,
 Hij het vir ons nog moes
 Geen oulap gestuur.

Hij 's nie zo zeer zuinig,
 Maar 'k denk dat die ou
 Te bang is, dat ons daarmee
 Kwaad zal kan brouw.

Zoals andre gedaan het,
 Jij zal dit wel weet
 Wie dat dit gewees is,
 En hoe dat hul heet.

Ofschoon jij gezeg het
 Jij wis dit sekuur,
 Die ou had veel geld voor
 D' elektie gestuur.

Jij moet jou herinner
 In Stiglingh z'n zaak,
 Toen j' haast door een klintjie
 Aan d' pen het geraak.

Wat had jij ook nodig
 Oom Paul te beklad,
 Die ou man die loop op
 Die eerlike pad.

Waar geregtigheid woon,
 En hij draai daar nie af.
 Hij weet moes, op onreg
 Volg altijd die straf.

Hij haat ook het squaren
 Waar jij zo van houd,
 Zijn leus is getrouwheid
 Bij jonk en bij oud

Van Jameson z'n inval,
 Zal ik nou maar zwijg,
 Jul 't goed van die ou
 Op jul baadjie gekrijg.

Pas op maar, dat dit nie
 Zo gauw weer gebeur;
 Want d' ou zal dan zeker
 Jouw broek ook laat scheur.

Bouw nie al te veel op
 Die Britse gezag,
 Jul 's sterk, ja!.... zo lang
 Jul geen regte verkrag.

Maar als jul dit stout met
Jul voete vertreed
Zoals jij, en vrind Jim
Dit op Doornkop deed,

Dan zul jul geen maxims,
Geen legermag groot,
Nog ijzeren schepe, kan
Red uit die nood.

En daarom Heer Cecil,
Als ik jou mag raai,
Verlaat ons dan spoedig
En maak maar jouw draai.

Naar Rhodesia toe,
Misschien dat een dag
Als jij trap in die spoor,
Jou daar roem nog verwag,

Wat zeker bij ons hier
Tog nooit zal gebeur,
Want squarers die wijs ons
Gewoonlik die deur.

Maar mog jij nie lijk om
Allenig te gaan,
Hier 's een lijst van de vrinde,
Wat bij jou zal staan.

Die, als jij hul beursies
Met goud slegts wil vul,
Steeds klaar zullen staan om
Een ieder te kul.

Van hul grootmoeder af,
Tot die hele gespuis
Van Mat' bele's, Mashona's
Tot jingo's inkluis.

Daar 's d' eerwaarde 'Verstrooi'
 Die ex-patriot!
 Die draai met die wind, net 's
 Een weerhaan of zot.

Die vroeger een vrind was,
 Van Bond en van land,
 Maar nou, slegs verdeeldheid
 Gaat werk in die hand.

Daar 's seur Pieter Snuifdoos,
 Gereed ieder uur
 Als een drif word gesloten
 Weer troepe te stuur,

Om Transvalers te schiet
 Dat die lappe zo waai,
 Al zou hij ook zelf die
 Gewere help laai.

Daar 's Olierivier, die
 Wis amen zal zeg
 Op all's wat jij doen zal
 Al is dit nie reg.

Dan het jij Lauwater,
 Nou glad van die kook,
 Maar die jou zal volg als
 Een gees of een spook.

Waar jij hem wil leiden
 O'er land of o'er zee,
 Ook zelfs, om in Eng'land
 Getuig'nis te gee.

En Vlenter! die moet jij
 Tog ook nie vergeet,
 Denk hoe hij vir jou tog
 Daar ginds het gezweet

Te meer, nou tot loon, al
 Zijn kiezers, zo kwaai,
 Hem beschuldig, dat hij
 Onze zaak het verraai.

Dan is daar Viljietjie,
 Hij volg jou so mooi,
 Als een lammetjie klein
 Volg vir moeder die ooi.

Nog is daar een Ridder
 Heel dapper en kloek,
 Maar zuiver en rein, als
 Die blad van een boek.

Getrouw en opreg als
 Hij sachte kan win,
 Zo dig als een zif, maar
 Met gaatjies daarin.

Dan is daar een dokter
 Met spierwitte das,
 Die zeker ook heel goed
 Bij jou troppie zal pas.

Hij was tot voor kort nog
 Een lid van die Bond,
 Maar nou volg hij jou, so 's
 Een hong'rige hond.

Daar 's twee stuks nog die ik
 Jou ook aan kan raai
 Zul 's goed om op pad die
 Karm'naatjies te braai.

Want vuur kan hul maak, is
 Die hout ook al groen,
 Veel beter dan enige
 Kok dit kan doen.

Dan is hul geschik ook
 Om rond te gaan loop
 En ieder die wil, voor
 Jouw zaak òm te koop.

Dus zie jij dat jou nog
 Geen vrinde mankeer
 Van die, wat bij Judas
 Hul les het geleer.

Nou, die kos is ook lekker
 Wat jij hul laat krij,
 Al kom daar ook somtijds
 Wat tovergoed bij.

Doch hoe dit mag wees,
 Pak die heel boel maar op,
 En trek naar Rhodesia
 Heen, zonder te stop.

Jij moet tog nie denke
 Dat ons zal gaan treur
 Omdat jij vir hul aan
 Ons hart zal ontscheur.

Uit ons trane wat val,
 Zal jij blijdschap kan lees
 Omdat dan ons volk meer
 Gezuiver zal wees.

Ons zal moes nog roepe,
 Wat kan jij meer eis?
 Rij deur! moe nie stil hou!
 ‘Geluk op die reis.’

**Een snuifje voor de progressieven.
(en de met hen mee gaande Afrikaanders).**

Progressieven zijn tans allen,
Ouden, jongen, groot en klein,
Elk, die maar gedwee en willig,
Rhodes' volgeling wil zijn.

Kaffers, Fingo's, Hottentotten,
Mozambieker of Javaan,
Ieder een is Progressief tans,
Die maar met hem mee wil gaan.

Die maar zijn partij wil steunen
En wil stemmen naar zijn kant
Zo dat hij de baas kan spelen
O'er ons volk en in ons land.

Al begrijpen d' arme stakkers
Tot hun eigen ongeluk.
't Doel nog minder dan de walvis,
Die Jonas had ingesluk.

Toch zijn Platjie, Jack Sikwatie,
Jurie Knuppel en Galant
Progressieven, want zij stemden
Immers aan Heer Rhodes z'n kant.

Wijl de ware Progressieven,
Mannen, die zulks met der daad
Daagliks in hun werken toonden,
Wreed verguisd werd' en gehaat.

Wat vooruitgang en verbet'ring
Werd ooit in ons land volbracht,
Die niet, zo door Boer als burger
Werd volvoerd en uitgedacht?

Niet met schreeuwen en met razen
Over hun lojaliteit,
Noch met eigen lof te blazen,
Streden zij de ed'le strijd.

In de stille binnenkamer
 En met zwoegen op het land,
 Werd de wetenschap hier rijker,
 Kwam de welvaart hier tot stand.

Eensgezindheid zou nog heersen,
 Vrede nog de leus hier zijn,
 Zonder al die rustverstoorders
 Met hun tongen vol venijn.

Want, nog altijd niet tevreden
 Met de rijkdom reeds vergaard,
 En de miljoenen ponden
 Hier ontwoekerd aan de aard,

Is het streven van die heren
 Ook naar heersen en naar macht,
 En om tot hun doel te komen,
 Wordt er niets te laag geacht

Wordt van leugens en van laster
 Gretiglik gebruik gemaak'
 Als 't tot nadeel slechts kan strekken
 Van de Afrikaander zaak.

Zonder grond en zonder reden
 Wordt de leugen rondverspreid,
 En de schuld ons aangewreven
 Van een dis-lojaliteit,

Die men weet, dat geen bestaan heeft
 Dan slechts in hun eigen brein,
 Voortgekomen uit de wens, om
 Meesters hier alleen te zijn.

God behoede ons al te gader,
 Voor een ramp zo eind'loos groot,
 Als het mocht bewaarheid worden,
 Zal 't hier strijd zijn tot de dood.

Bloed en tranen zullen vloeien,
 Die een oogst van haat en nijd
 Telen zal, die niet verzwakken
 Noch vergaan zal met de tijd.

Zelfs ook 't nageslacht diergenen
 Die om 't goud, of om een gril
 Tans de Geldvorst trouw gaan volgen
 En Progressief heten wil',

Zullen zelf ook moeten lijden
 En zich krommen onder 't juk
 Dat de geldzucht in de toekomst
 Op ons arme volk zal druk'.

Altijd hong'rig, onverzadigd
 'Meer nog meer!' is slechts hun leus,
 En de nijverheid moet bukken
 Waar de hebzucht groeit tot reus.

Armer, zullen dan de armen,
 Rijker nog de rijken zijn,
 En uw kindren zullen dienen
 Waar zij Meesters konden zijn.

Afrikaanders! zo u 't harte
 Nog voor deugd en recht mocht slaan,
 Duldt dan niet dat zo uw volk, als
 Lafaards zal ten onder gaan!

Afrikaander! wees u zelven!
 Roept een ed'le landgenoot,
 Zit dan niet vol twijfel neder,
 Volg die roepstem, klein en groot.

Zijt gij niet uit hen gesproten,
 Die voor vrijheid en voor recht
 Alles hebben prijs gegeven,
 Land en vriend vaarwel gezegd?

Zult gij in hun spoor niet volgen
 Om te strijden, onversaagd
 Tegen hem die uwe rechten
 En uw Volksbestaan verlaagt?

Wordt een enk'le al gevonden,
 Die der vad'ren deugd versmaadt,
 Door het gouden kalf t' aanbidden
 En zijn eigen volk verraadt.

Laat hun tal, o, Afrikaanders,
 Weinigen, ja min maar zijn,
 Die ons zó tot schande maken
 En ten spot bij groot en klein.

Die, gelijk de lage moord'naar
 Omgekocht, en niet uit nood,
 Slechts om 't goud, de vriend en broeder
 Wreed de dolk in 't harte stoot.

Neen! nog erger dan zo 'n wreedaard
 Is hun snode handelwijs,
 Want zij geven, beter wetend,
 Heel hun volksbestaan ten prijs.

En die Progressieve heren
 Juichen nog om zulke daân,
 Als hun macht daardoor vergroot wordt
 En wij onder mogen gaan.

Judas was in hunne ogen
 Zeker ook een Progressief,
 Want hij had de zilverlingen
 Meer nog dan zijn Meester, lief.

Wel! wanneer de Progressieven
 Met die lui tevreden zijn,
 Bouwen zij hun huis op zandgrond
 Zonder waarde, slechts voor schijn.

Dat zulk' ezels ons verlaten
 Doet volstrekt ons geen verdriet
 Want, zo wordt ons volk gezuiverd
 En verraders, mist men niet.

't Pijnt ons slechts, als d' Afrikaander
 Zich zo zeer verlagen kan
 Om verrader te gaan worden
 Bij vriend Jan en alle man.

't Pijnt ons slechts maar, dat de zeden
 Van ons brave voorgeslacht
 Door die snoodaards word' vertreden
 En miskend en niet geacht.

't Pijnt ons slechts, dat een ontaarde,
 Zo vervallen en verlaagd.
 En zijn eigen volk tot schande,
 Nog diens ed'le name draagt.

Waarom zich niet doen herdopen
 En een and're naam gevoerd?
 Die hen aan die goud-aanbidders
 Met meer vaste banden snoert?

Zoals Goudsteen, Pondjesminnaar,
 Judas' vriend, of Silverspeer,
 Landverrader, Zielverkoper,
 En nog zoveel and're meer.

Die hun beter zouden passen
 Bij hun gruwelik bestaan,
 Dan der eerb're ouders namen,
 Door hen, schande aangedaan.

Zeker is 't, dat veel der onzen
 Door die namen erg verrast
 Zullen zijn, maar toch erkennen
 Dat het aan hun daden past.

Progressieven van hun stempel
 Zijn geen bet're namen waard,
 Want zij kunnen goed passeren
 Voor een aapsoort zonder staart.

Voor verbetering en vooruitgang
 Trots hun schreeuwen en gewoel,
 Kan ons volk hen wis niet danken,
 Wijl slechts zelfzucht was hun doel.

Want het goud lag hen aan 't harte
 Nader dan hun volk en land
 En hun erfenis verruilden
 Zij voor 'n linzesoep van schand.

Progressieven! Progressieven!
 Weet, die naam al, maakt ons ziek
 In de wandel, in de handel
 Maar vooral in Politiek!

Wat hebt gij met al uw schreeuwen
 Voor ons land en volk gedaan?
 Niets!... Als hongerige wolven
 Zijt gij hier te keer gegaan.

Zelfzucht was uw enig streven,
 Schatten zaamlen slechts uw doel,
 En om baas van ons te worden,
 Ander hadt gij geen gevoel.

En, daar het niet wou gelukken,
 Is de Afrikaander slecht,
 En de Boeren laffe kinkels
 Die al vluchten vóór 't gevecht.

's Schijnt dat zij geheel vergeten
 Hoe zij daar op Langerug,
 Op Ingogo en Majuba
 Voor die kinkels zijn gevlug.

Zelfs, hoe, nog geen jaar geleden,
 Ginder, daar op Doorn-kop
 Zij, die zelf gewaande helden,
 Door de Boer zijn uitgeklop.

Als hun volk geen bet're helden
 Leveren kon dan zij? O ja,
 Dan bleef Eng'land, dit is zeker
 Baas nooit in Zuid-Afrika.

1899.

Tussen praat en daad.

Waar is, o Brit, uw zucht voor recht,
 Waar ge zo luid op roemt?
 Als gij een Rhodes en Jameson
 Bij uwe helden noemt?

Is soms uw rechtsgevoel verdraaid,
 Of is uw deugd slechts schijn?
 Als rovers van eens anders goed
 Uw ware helden zijn?

Uw helden die gij juichend eert,
 Bewierookt en vergoodt
 Omdat uw uitgebreide rijk
 Door hen nog werd vergroot.

Gij vraagt hun niet, op welke wijs,
 Of 't eerlik is, of hoe,
 Zolang het u slechts rijker maakt,
 Dan knipt g' de ogen toe.

Gerechtigheid verhoogt een volk,
 Dat zegt het Heilig Woord,
 Maar 't schijnt mij, of die spreuk bij u
 Geheel niet thuis behoort.

Neen, meer nog, of begeerlikheid
 Die altijd lelik staat,
 Een ondeugd is, die door de Brit,
 Volstrekt niet wordt gehaat.

Ja, Brit, ge zijt een snaakse mens
 Of zeg, tweebenig dier,
 Dat denkt, onz' aarde werd gemaakt,
 Maar net voor zijn plezier.

Hij is de as, waar 't al om draait
 Of beter nog, de spil
 En meent dat hij maar kiezen kan
 Van alles wat hij wil.

Hij maakt dan ook gebruik daarvan
 Maar waar hij 't meest van houdt,
 Is baas te spelen, land te stelen:
 Vooral een land vol goud.

Wanneer een landstreek dit bezit,
 En 't volk te klein van kracht
 En niet bestand - zoals hij weet -
 Is voor zijn overmacht,

Dan trekt hij daar eenvoudig heen,
 Ontsteelt de eigenaar
 Het enig oilam dat hij heeft,
 En daarmee is het klaar.

En zegt men hem: 't is diefstal man!
 Dan zegt hij: 'jij 's verkeerd!
 Ik steel nooit, maar ik heb dat land,
 Maar net geannexeerd.'

Ik heb een sprookje eens gehoord,
 'k Was toen nog jong en klein,
 Maar dat toch, toen ik ouder werd,
 Veel had van waarheidschijn.

Het zegt, een Engels kind, zodra
 Dat hier op d' aard verschijn',
 Roept reeds bij zijn geboorte-uur
'Dit 's mijn! dit 's alles mijn!'

En aan die leuze blijft hij trouw,
 Hoe ver zijn voetstap gaat,
 Van Noord af tot de Zuiderpool
 Totdat zijn sterfuur slaat.

Maar treft hij soms een vijand aan,
 Te machtig en te groot,
 Dan maakt hij wel een hels geraas,
 Maar slaat toch niemand dood.

Hij geeft dan onder groot gebrom
 Soms wel een harde schreeuw,
 Maar die, als van een ezel klinkt
 En niet als van een leeuw.

Maar kleine staten overal
 - Te zwak voor tegenweer -
 Die slukt hij net als oesters op,
 En kijkt dan rond naar meer.

Zo dacht hij ook verleden jaar
 Om met Transvaal te doen,
 Maar na Oom Paul hem had geklopt
 Toen keek Jan Bull net groen.

Hij zegt, hij wist daar niks van af,
 Hij heeft dit niet gedaan
 Want Jameson, door Rhodes verleid,
 Heeft toen die daad begaan.

Maar waarom aan die rovers dan
 Die bijval zo betuigd?
 Waarom als helden hen vereerd
 En luide toegejuicht?

Wáár 'k in een daad iets slechts mag zien,
 Daar keur ik dit ook af,
 En zal, zo 'k er de macht toe heb,
 De dader daarvoor straf.

Dus als ge 't rechtsgevoel bezit
 Waar ge zozeer op roemt,
 Hoe is 't dat g' een man als Rhodes
 Nog groot en edel noemt?

Neen, praat dan liever niet van recht,
 Maar houd uw mondje stil,
 Want tussen uwe praat en daad
 Ligt al te groot verschil.

1897.

De rit op de mallemolen.

Wij gingen op een avondstond
 Bij 't licht van Luna's stralen
 Ter plek, niet verre van de straat
 Alwaar de mallemolen staat,
 Die altijd maar in 't ronde gaat
 Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat.
 Voor ons plezier eens dwalen.

Wij waren met ons vijven saam,
 Nicht. Woutjie, van Neef Okkie,
 Met Eddie, als haar jongste spruit,
 Maar die al mooi naar meisjes fluit
 En uit gaat kijken naar een bruid,
 Reeds dromend van het zoet geluid,
 Dat klinkt van 't huwliks klokkie.

Ook ging nicht Alie Lanton mee,
 Zij die zo mooi kan dichten,
 Dat Vader Cats en Bilderdijk

Als zij slechts uit hun graf kon kijk'
 Dit wis en zeker niet zou' lijk'
 Als zij misschien de vlag moest strijk'
 En voor haar rijm moest zwichten.

Dan was daar nog mijn vrouw en ik,
 Zij, vol van guitestrecken,
 Ik droog als hooi, zo 's meest altijd
 Wanneer ik aan geen kiespijn lijd,
 Geen hond mij in de benen bijt,
 Geen droom mij kwelt vol ak'ligheid,
 Of andre aartsgebreken.

Zo kuierden wij zachtjes voort,
 Tot aan de plek gekomen,
 Alwaar de mallemolen stond,
 Of liever, draaide in het rond,
 Zo wat acht duimen van de grond,
 Mooi opgeschikt met goud en bont,
 Men moest er haast van dromen.

Hier kon men kiezen wat men wou,
 Of in de wagens rijden,
 Of op de perdjes mooi en vlug,
 Op leeuw en tijger, zo geduch
 Op olifanten stijf en stug,
 Kon men in 't rond gaan glijden.

Wij keken dit een poosje aan,
 Toen wou mijn vrouw ook rijden.
 Nicht Woutjie was al dad'lik klaar
 En stemde samen dus met haar,
 Maar Niggie Alie had bezwaar,
 Het draaien leek haar al te naar,
 Zij kon geen draaien lijd.

Nogtans wij overwonnen haar,
 En met ons vier bestegen
 Wij saam een koets, heel doodbedaard,
 En niet in 't allerminst vervaard,

Want dat lag in geen een zijn aard,
 Wyl Eddie plaats nam op een paard,
 Ook niet in 't minst verlegen.

De vrachtprijs werd nou eerst betaald,
 Toen ging de boel aan 't draaien,
 Eerst langzaam, toen al vlugger voort,
 Zo erg, dat er op 't laatst geen woord
 Van een der rijders werd gehoord,
 En niemand wist, waar Zuid of Noord,
 Gelegen was, door 't zwaaien.

Het draaien vond ik glad niet mooi,
 Ja, alles behalve zwierig;
 Mijn hoofd werd nu eens licht, dan zwaar,
 Nu keek ik hot, en dan weer haar,
 Dan draaide alles door mekaar
 En leek mij toch zo raar en naar,
 Ik voelde niets plezierig.

Ook Niggie Alie, vond de rit
 Een bron van ware ellende;
 Het stond haar maag volstrekt niet aan,
 Zij wou haast naar de Master gaan*)
 En hield het nog wat langer aan,
 Dan had zij het gewis gedaan
 Zo 's zij ons zelf bekende.

Maar al wat draait, moet stil weer staan,
 Dat is een spreuk der ouden;
 Ook hier klonk eind'lik 't woordje 'Stop!'
 Men draaide langzaam, hield toen op,
 De draaierij ging uit onz' kop,
 En ook de Master werd gefop
 Nicht Alie was behouden.

*) Spreekwijze 'Naar de Master gaan' voor bankroet gaan.

Maar Alie stemt nou met mij saam,
 Laat wie maar wil gaan zwaaien;
 Voor ons geen mallemolens meer,
 Wij hebben aan deez' ene keer
 Genoeg gehad, om nimmer weer
 Zo 'n laffe waagstuk te perbeer,
 Aldus in 't rond te draaien.

**Hoe erg vriend B. verliefd was.
 De liefde, ja de liefde, had hem zo ver gebracht.**

Vriend B., is smoorlik tans verliefd,
 Zijn hart werd van een pijl doorkliefd,
 Door Cupido geschoten,
 En d' eertijds zo bedaarde man
 Speelt dikwels nu voor malle Jan
 En kraakt verliefde noten.

Nu blikk hij staag ten hemel op
 En schudt de kleine krullekop
 Als had hij iets te vrezen,
 Tenzij, (hetgeen wel mooglik is)
 De man een groot astronomist
 Of sterredief mag wezen.

Doch neen, dat kan niet mooglik zijn,
 Ik zet mijn kop, 't is liefdepijn,
 Zo erg om van te ijzen,
 Die hem het hartje zet in gloed,
 En fel door hoofd en lichaam woedt,
 Dit ga ik u bewijzen.

Want 's avonds vaak, bij 't licht der maan,
 Welt in zijn oog een zilte traan
 Die afloopt langs zijn kaken,
 Of geeft een stille, diepe zucht,
 Zijn felgeprangde boezem lucht,
 Zo doen verliefde snaken.

Ei, zie hem eens maar in 't gezicht,
 Hoe flauw knijpt hij zijn ogies dicht,
 Hoe tintelen zijn wangen;
 Zijn voorhoofd ziet zo bleek en naar
 Hij smakt de lippies op elkaar
 Als om een kus te vangen.

En dan, hoe menig zotte kuur
 Bedrijft men niet, als 't liefdevuur
 Ons arme mans komt kwellen;
 Dit hoor 'k, is ook met B. geschied,
 Ofschoon, ik zag het zelven niet,
 Maar 'k zal het u vertellen.

Vlak over B.. zijn rozetak
 Woont S., verkoper van tabak,
 Sigaren, snuif en pijpen,
 Daar gaat vriend B.. geregeld tans,
 Zodra de zon aan d' Westertrans,
 Zijn ogen dicht gaat knijpen.

Ik zeg, hij gaat van 't werken zat,
 Elk' avond daar, en koopt er wat
 Tabak en ook sigaren,
 En rookt dan wel eens tussenbei,
 Maar zit het meest naar d' overzij
 Op liefjes deur te staren.

En als zij slechts haar deur ontsluit
 Dan springt hij op, de winkel uit
 Eer iemand tien kan tellen,
 Springt als een kat zo vlug ter been,
 De stoep af, over sloten heen
 Om in haar arm te snellen.

Dan wandelt hij met haar in 't rond,
 Totdat de klok hun tien verkondt,
 De tijd dat allen gapen;
 Dan brengt hij haar verheugd weer thuis,
 Krijgt nog een kus, zij wipt in huis
 En B.. gaat zelf ook slapen.

En als hij is naar bed gegaan,
 Van hoed en klederen ontdaan,
 Komt Morpheus hem vermaken;
 Dan droomt hij; maar wat droomt hij dan?
 Hij droomt wat ik niet zeggen kan,
 Van alle rare zaken.

En als hij met de dageraad,
 Of later soms, het bed verlaat,
 En wat komt tot bedaren,
 Dan mompelt hij: 'Och 'k ben toch dol,
 Hier zitten nog mijn zakken vol
 Tabak en ook sigaren.'

Hij peinst nog wat, kleedt zich dan aan
 Om naar zijn winkel toe te gaan,
 Om boeken te verkopen,
 Maar ziet ge hem langs weg of straat
 Let op dan wat hij vallen laat
 Zo ongemerkt bij 't lopen.

't Zijn niets dan zakken met tabak,
 Sigaren bij het hele pak,
 En pijpen bij dozijnen;
 En zijn z'n zakken leeg en hol,
 Dan maakt hij ze bij S.. weer vol,
 Als 't daglicht gaat verdwijnen.

Zelfs op de Groenepuntse weg
 Heeft Heintje Weerhaan mij gezegd,
 Vond hij tabak in pakken;
 Waarschijnlijk had vriend B ... die daar
 Uit vest- of jaszak, dat is klaar,
 Zo stil maar laten zakken.

Mijn vrienden, nu, wat zegt g' er van?
 Is B... geen erg verliefde man?
 Laat mij uw oordeel horen,
 Is het niet min die zijn gemoed
 Zet in een lichtelaaie gloed
 En stijgt naar hoofd en oren?

Pas op vriend B., de liefd' is zoet
 En 't vrijen, weet ik ook zeer goed,
 Maar laat u niet verblinden,
 Want hij, wiens oog de min verblindt,
 Is dikwels dwazer dan een kind,
 Dit zult gij ondervinden.

Dus vrij en zoen, zoveel je kan,
 Maar, blijf daarbij verstandig man,
 Laat mij die raad u geven;
 Want wie is meer tot ergernis
 Dan hij die blind door liefde is
 En slechts daarvan wil leven!

Een vraag aan Engeland. In 1900-1902.

England! o England! aai, zeg het mij toch
 Wat is uw doel met deez' bloedige strijd?
 Hebt gij uw mensheid de boze verkocht,
 Dat gij ons land zo met bloed hebt ontwijd?

Is 't u te doen slechts om grootheid en macht?
 Wilt gij de meester hier spelen alleen,
 Dat gij zo 't recht van de kleine verkracht,
 Zijt gij dan nog met uw deel niet tevreên?

Hoort niet de aard' - voor ons allen gemaakt -
 Reeds voor een deel, tot uw vorstlik gebied?
 Waarom dan 't recht van de kleine gewraakt?
 Waarom toch laat gij zijn oilam hem niet?

Zeg, is het slechts lust naar meer schatten en goud,
 Dat u doet haken naar andermans goed?
 En in uw Tempel voor Mammon gebouwd
 d'Altaren verft met uw broederen's bloed?

Is onze God, dan uw God ook niet meer?
 Kiest gij het kalf door Aäron gemaakt?
 Mint gij het gele metaal dan zozeer,
 Dat gij daarvoor tans het recht zo verzaakt?

Dat gij de waarheid zo schand'lik verkracht,
 Leugen en laster verheft op de troon,
 Dat gij uw naam eens geëerd en geacht,
 Zelf nu vernedert tot spot en tot hoon?

England!.. o England!.. ontwaak uit uw nacht,
 Rijkdom en macht, maakt een volk nog niet groot,
 Weet! die het recht en de waarheid verkracht,
 Vindt steeds zijn straf in een roemloze dood.

Zijt gij niet zelf op uw vrijheid belust?
 Boogt gij de nek ooit voor 't trotse geweld?
 Waar is de Brit, die lafhartig berust,
 Als ooit die schat in de boei werd gekneld?

Gunt gij dat recht, door u zelf zo geacht
 En als een heilig recht u betrouwd,
 Dan niet aan and'ren?.. Wie gaf u de macht
 Dat gij de broeder als minder beschouwt?

Strijdt niet de Boer, door u tans zo verguisd
 Ook voor de schat door u zelf zo bemind?
 Waarom dan tans met hem wapens gekruisd.
 Of heeft slechts haat u de rede verblind?

Waar is de reën voor deez' bloedige strijd,
 Kon die niet zijn in der minne geschikt?
 Moet dan ons land zo door bloed zijn ontwijd,
 't Recht zo verkracht en de waarheid verstikt?

Zijt gij dan doof voor der weduwen klacht?
 Laten de tranen der wezen u koud?
 Slacht gij uw zonen voor goud en voor macht?
 Hebt g' u een Tempel voor Moloch gebouwd?

England!.. o England!.. wees weder u zelf,
 Volg niet de stem die u leidt ten verderf;
 d' Waarheid staat vast als 't hemelgewelf,
 't Recht zal steeds leven, slechts onrecht, dat sterft.

Richt u weer op, en wees edel en goed,
 Schud al wat laag is en slecht van u af;
 Leen niet het oor aan het snode gebroed:
 Zelfzucht slechts leidt tot een roemeloos graf.

Reik aan de Boer weer de palmtak van vree.
 Gun hem zijn vrijheid, zijn heiligste goed,
 Denk aan d' ellende, de smarten, het wee,
 Stort zo niet langer 't onschuldige bloed.

Zijt gij het Volk dat beschaving verspreidt,
 Steeds elke Natie de les daar in leest,
 Zorg dan, dat gij niet die leer zelf ontwijdt,
 Handel als Christen naar waarheid en geest.

Gun aan de Boer ook zijn recht van bestaan,
 Eis niet de aard' voor u zelven alleen,
 Denk aan de straf, die gij niet kunt ontgaan,
 Als gij Gods wetten zo snood hebt vertreên.
 1902.

De Argus koerant.

De Argus met zijn honderd ogen,
 Kijkt meestal scheel.
 Ziet spoken, waar slechts wolkjes zweven
 En liegt soms veel.

Al wat hij wil, dat zal geschieden,
 Dat wordt geleerd,
 En als een godspraak aangeprezen,
 Al is 't verkeerd.

Neem slechts maar de Transvaalse kwestie,
 Wat zegt hij daar?
 Oom Paul, die wordt door hem versleten
 Voor een Barbaar!

Ou Jameson, die echte bluffer!
 Zo voor, als na,
 Die d' oorlogsvlam stout kwam ontsteken
 In Afrika.

Die, als een haan op hoge poten
 Transvaalse grond
 Betrad met troepen, en 't recht aldus
 Der volken schond!

Die gaat hij als een held verheffen,
 En roemt zijn daad,
 Schoon ieder ander, 't zou bestemp'len
 Als snood verraad!

En als daar snobbies, counterjumpers
 En laag gespuis,
 Oom Paul gaan door de modder slepen
 Met groot gedruis,

En Jameson nog gaan verheffen
 Om 't geen hij deed,
 Steunt d' Argus hen, ofschoon hij zeker
 Veel beter weet.

Hij noemt die schreeuwers 'Kolonisten'
 En zegt: heel 't land
 Reikt Jameson om deze daad nog
 Vereend de hand!

Onz' ware Afrikaander burgers,
 Die telt hij niet,
 Wijn hij slechts in zijn jingo-schreeuwers,
 De ware ziet.

Gewis, nooit wordt met groter leugens
 Papier beklad,
 Dan die de Argus rond gaat spreiden
 Door land en stad.

Ik wil de Editeur dus raden
 Een bril te koop',
 Licht, als hij beter dan kan kijken,
 Is er nog hoop!

Misschien zal hij dan nog bemerken
 Het onderscheid,
 En snobbies niet voor kolonisten
 Meer gaan verslijt'!

1897.

Wat is een progressief?

Toe vader, toe! kom zeg mij toch
 Wat een Progressief is!
 Ik het gedenk, ik het geraai,
 Reeds veel koerante deur geblaai,
 Gelezen dat mijn kop glad draai,
 Maar nee! dit is vir mij te taal!
 Want telkens raai ik mis.

Dat dit een soort van mens moet wees,
 Daar is ik zeker van,
 Maar in welk land, of in welk oord,
 Of tot welk ras het wel behoort,
 Of 't vredig leeft, of d' rust verstoort,
 Daarop geef ik mijn erewoord,
 En zeg dat ik 't nie kan!

Ik vroeg Jan Veltong gisteren nog,
 Of hij 't mij zeggen kon;
 Maar Jan keek ander-kant eerst uit,

Begon toen hard zijn neus te snuit,
 Trok eerst zijn lippe tot een tuit,
 Gaf toen een ijs'lik harde fluit,
 En zei, vraag Piet Basson.

Neef Piet Basson keek mij eerst aan,
 En pak mijn arm toen beet,
 'Kijk Gert!' sprak hij, 'die vraag is zwaar!
 Als 'k dáár oor denk dan word ik naar,
 En raak mijn kop glad deur mekaar;
 Vraag liever aan jouw vader maar,
 Hij zal dit zeker weet!'

Ja kind, sprak d' ou, en krap zijn kop,
 Die wereld loop verkeerd!
 Wat ons voor waarheid het gehou,
 Dit word als leugens nou beschouw,
 Op eerlikheid, op recht, en trouw,
 Word nou volstrek nie meer gebou,
 Slechts leugens word geëerd!

Ik het gedenk steeds, dat die woord
 Wat zul Progressief noem,
 Vooruitgang meen, en hij die streef
 Om aan die Volk waarmee hij leef,
 Verbet'ring aan die hand te geef
 En het te lei, die recht slechts heef
 Progressief zich te noem.

Maar 'k zie, ik het moes al die tijd
 Die bal glad mis geslaan
 Progressief, noem hul nou een man
 Die 't best het recht verdraaien kan,
 Geen leugens vreest, zelfs nu en dan
 Met d' eigendom van Piet of Jan
 Fluks op die loop kan gaan.

Maar dit is nog nie alles, nee!
 Wil jij Progressief heef?
 Dan moet jij eerst een League's man wees,

En moet jij hand'len in die gees,
 Der Jingo's, die gans zonder vrees,
 Elk ander houd voor 'n domme bees,
 Ofschoon hul beter weet.

Nee, meer nog, elke Progressief,
 Als hij volmaakt wil zijn,
 Die moet Heer Rhodes door dun en dik
 Kan volgen, zonder zelf te schrik,
 Wanneer hem zijn geweten prik,
 En zeg: 'Het doel waarop jij mik
 Is ver van goed en rein!'

Hij moet nie vragen, wat of recht,
 Of wat vooruitgang is:
 Zijn gouden afgod gaat hem voor,
 Die moet hij volgen op zijn spoor,
 'Elk rechtsgevoel die moet hij smoor,
 En als hij hem aan niets meer stoor,
 Dan loont het goud hem wis.

Hij moet Oom Paul, als ook zijn volk,
 Een eeuw'ge haat kan zweer,
 Hij moet die Afrikaander-Bond,
 Op ied're plaats, in elke stond,
 Deur heel die Britse rijk in 't rond,
 Belasteren tot in de grond,
 En zwart als teer gaan smeer.

Nou, dit is die Progressiefs, waar
 Die Jingo's zo op roem,
 Die boel wat dag'liks zo astrand
 Wil meesters worden in ons land
 Die ons wil buigen naar hul hand
 En die, van die verkeerde kant
 Progressiefs hul wil noem.

Progressief meen volstrekt nie meer
 Vooruitgang, zo 's voorheen,
 Maar wel partijschap, welk een schand

Voor een, die hier de vredeband
 Verbroken heeft, en in ons land
 Het zaad der tweedracht heeft geplant,
 Voor eigen Ik alleen!

Progressief? dit is zeker kind,
 Die naam pas hul nie goed,
 Zul moet die Pro, daar af laat snij,
 En Re-tro in die plaats laat glij,
 Dan draag zul zeker, glo vir mij,
 Een naam, wat net zal passen bij
 Die dinge wat hul doet!
 1893.

**Nog meer jingo-geschreeuw.
 onrust op de Rand, onderdrukking van Britse onderdanen, enz.,
 enz.; Zie Cape Times 24 Desember 1898.**

'k Zie het bluffend jingo-volk,
 Altijd opgeblazen,
 Is daar ginder in Transvaal,
 Even dom als ook brutaal,
 Duchtig weer aan 't razen.

Wat mankeert dat volkje toch
 Dat het tot vervelen,
 Wáár het zich ook nederzet,
 In een land, o'er ord' en wet
 Steeds de baas wil spelen?

Dat het altijd is gereed
 Hen te onderdrukken,
 Die zij wanen met gemak,
 Om het arm lijkt, klein of zwak,
 In te kunnen slukken.

Is het waarlik meegevoel
 Voor hun landgenoten,
 Die daar door de Boer verdukt
 Wordt, beroofd en kaal geplukt
 Ja, zelfs uitgestoten?

Neen, nog meer, zoals het klinkt
 Uit hun leugenbladen,
 Wordt veroordeeld onverhoord,
 Zelfs op 't allerwreedst vermoord
 En met schand' beladen.

Zonder naar de bron te gaan
 Eerst, en t' onderzoeken,
 Of het wel zo is geschied,
 Of het waarheid is of niet,
 Gaan zij aan het vloeken.

Wensen zij de arme Boer
 Naar het rijk der spoken,
 Maak' Oom Paul, gans zonder vrees,
 Uit, - als ware hij een beest, -
 Van gevoel verstoken.

Schuilt er niet wat anders nog
 Achter al dat razen?
 Is het niet soms enkel haat,
 Die uit d' as, door leugenpraat
 Tracht een vlam te blazen?

Is het niet de hebzucht ook
 Van die ed'le heren
 Die, door gouddorst steeds geplaag
 De Transvaal, ach! weer zo graag
 Wensen t' annexeeren?

Komt het niet van de partij
 Van de Rijks-uitbreider,
 Die, uit blinde ijverzucht,
 Klachten grijpen uit de lucht
 Voor hun dwaze leider?

Als 't Transvaalse Goevern'ment,
 Zo vol slechte streken,
 Hen voor 't recht geen waarborg biedt,
 Waarom trekken zij dan niet
 Weg naar andre streken?

Als daar 't leven niet geacht,
 't Recht daar wordt vertreden,
 Waarom dan getoefd aldaar,
 En een lot zo bitter zwaar,
 Langer nog geleden?

Of is het de gouden snoer,
 In de grond gevonden,
 Die de brave luidjes daar,
 Trots onrecht en doodsgevaar,
 Vast nog houdt gebonden?

Maar Rhodesia, groter nog
 En veel uitgebreider,
 Heeft ook riffen, waar 't metaal
 Rijker is dan in Transvaal,
 Zegt hun grote leider.

Waarom dan niet heen gesneld
 Naar die schone streken
 Jingo's, waar 't geluk u wacht,
 U de rijkdom tegenlacht
 Land van honigbeken?

Waar uw afgod u verzoekt
 Om te komen wonen,
 Waar hij als een vorst gebiedt
 Waar geen onrecht ooit geschiedt
 Rijkdom u zal lonen.

Waar gij geen belasting zult
 Hoeven te betalen,
 Dan slechts vijftig, - zo 's bekend
 Van de honderd - (als procent) -
 Op wat g' uit mocht halen.

Jingo's, als gij langer toeft
 Om Egypt' te ruilen,
 En niet uit uw slavestand
 Heentrekt naar 't beloofde land,
 Zijt ge allen uilen.

Trekt! het zal veel beter zijn,
 Dan te blijven brommen
 En u onder 't juk zo zwaar,
 Dag na dag, en jaar na jaar
 Langer nog te krommen.

Weest verzekerd, dat Oom Paul,
 'k Zeg het in vertrouwen,
 Als ge uit zijn land wilt gaan,
 U niet in de weg zal staan
 Of zal tegenhouden.

Gaat ge niet, dan blijkt het klaar,
 Dat ge geen vertrouwen
 In uw grote afgod stelt,
 Niet op hem, maar op zijn geld
 Al uw hoop wilt bouwen.

Dan komt al uw woest geschreeuw
 Uit geen and're reden,
 Dan uit haat en hebzucht voort,
 Dat ons land u niet behoort,
 Met zijn heerlikheden.

Dat de Dutchman daar, als baas,
 Niet voor u gaat buigen,
 Maar als meester in zijn land,
 Wetten maakt naar eigen trant,
 Die van recht getuigen.

Op de eerste verjaring van het maandblad 'De Goede Hoop'.

Een jaar is omgevlogen
 Sinds 't kindje werd gedoopt'
 En met de naam, zo passend,
 Geheten 'Goede Hoop'.

Twaalf maanden is het oud nu,
 Goed loopt het al ons kind,
 En is zijn eernaam waardig
 Bij wie het zich ook vindt.

Het is alreeds een liev'ling
 Bij klein, zowel als groot,
 En voor zijn verder groeien,
 Bestaat volstrekt geen nood.

Want is het niet een spruitje,
 Geteeld hier uit de schoot
 Van d' eigen wakkre Natie,
 Wie nooit nog d' Hoop ontvlood?

Wie moed nooit is ontzonken,
 Hoe groot ook al de nood,
 Maar die bij strijd en lijden
 Getrouw bleef tot de dood.

En wordt het niet zijn voedsel
 Zo ruimschoots aangebracht
 Door kleinen en door groten
 Uit eigen brein bedacht?

Zou het zo kunnen groeien
 Van vreemde drank en kost
 Als van ons eigen koren
 En eigenlandse most?

Zo groei dan voort, ons kindje
 Bekom steeds meerder kracht
 En blijf het lieve vrindje
 Van elk van ons geslacht.

Strooi lessen om u henen
 Vol wijsheid waar ge gaat,
 Vind lezers allerwege
 In huis, op weg of straat.

Word, wat er ook verand're,
 Voor ons een man van staal,
 Een trouw en wakker strijder
 Voor volk zowel als taal.

En wij, van onze zijde,
 Uw vrienden groot in tal,
 Verzek'ren, dat het u niet
 Aan kost ontbreken zal.

Het eerste jaar vloog vluchtig
 Daarheen, van uw bestaan,
 Wij wensen dat er menig
 Ten einde moge gaan.

Eer dat de tijd, die alles
 Vernietigt in zijn loop,
 Ook hier 't bestaan zal einden
 Van onze 'Goede Hoop'.

Aan alle Rhodes-gezinde Afrikaanders.

Gij laffe Afrikaanders!
 Die tot uw eigen schand,
 De moorder van uw eigen volk,
 Nog juichend reikt de hand.

Gij blinde Afrikaanders!
 Die niet uw schand' wilt zien,
 Maar hem, die u met voeten trad,
 Adressen nog gaat biên.

Gij slechte Afrikaanders!
 Wie geldzucht slechts bezielt,
 Die om het goud uw volk verraadt
 En voor de geldvorst knielt.

Gij nietge Afrikaanders!
 Die met de jingo saam
 Zo onbesuisd gaat juichen,
 Wat is uw rechte naam?

Verraders! Ja, dat zijt gij!
 Zowel van volk als land,
 Wijn in uw hart, geen liefde
 Voor 't een noch 't and're brandt.

Wat baat het, dat zo menig
 Strijdt voor ons volksbestaan,
 Als hun werk door u, o lafaards!
 Te niet weer wordt gedaan?

Wat baat het, dat om vrede
 Gesmeekt wordt door ons Land,
 Als gij het zaad helpt strooien,
 Waar tweedracht door ontbrandt?

Ja, gij zijt broedermoorders!
 Gij breekt uw volk de nek,
 Wijn gij daarbij u zelven
 Met eeuw'ge schande dekt.

Om 't goud zaait ge verdeeldheid,
 Uw handelwijz' is slecht,
 Want evenals eens Ezau
 Verkoopt g' uw eerste recht.

De liefde voor het eigen,
 Voor volk, zowel als land,
 Is iets, dat in het harte
 Van elke ed'le brandt.

Het 's iets dat niet te koop is,
 Voor zilver of voor goud,
 Omdat elk man van waarde,
 Het voor onschatbaar houdt.

En hij, die het lichtzinnig,
 Voor shilling, pond, of pence
 Aan ieder gaat verkopen,
 Hoe noemt men zulk een mens?

Gij maakt u zelf tot schande,
 Wjl ieder u bespot,
 Ja zelfs de slimme koper,
 Hij houdt u voor een zot.

't Waar' beter, zo gij allen
 Slechts jingo-namen droeg,
 Daar die van Afrikaanders
 U in 't geheel niet voeg'.

Het 's beter met getrouwen,
 Al is ons aantal klein,
 Dan saam met u, verraders!
 Een grote hoop te zijn.

Wij kunnen u goed missen,
 Ja missen u heel graag,
 Want uw verrader-streken,
 Zit' dwars, ons in de maag.

Gij die voor Rhodes kunt juichen,
 Met zulk een groot gedruis,
 Gij hoort bij niemand anders,
 Dan bij ou Judas thuis!

1895.

**Karel Klein van hart.
een voorval uit de Johannesburgse opstand).**

Hoort vrinden wat ik u verhaal,
Daar was een man eens in Transvaal,
Heel lang van nek en daarbij schraal,
Maar 'n bluffersbaas en erg brutaal;
Hij schopte daar zo'n hels kabaal
Dat elk van schrik werd half pad vaal
Hij wou Oom Paul maar zonder draal
Zo heelhuids uit zijn huis gaan haal.

O, Karel Klein van hart
Wat speelde jij een slechte part
Want ach, je hart
Is veel te zwart
Voor 'n echte Afrikaander. (bis.)

Een boel met schreeuwers kwam daarbij,
En stonden allen op een rij
Hem in het bluffen trouw ter zij,
En schreeuwden ruim zo hard als hij;
'Oom Paul moet weg! hij kan niet blij,
Dan zal ons die Transvaal gauw krij,
Waar niemand baas zal zijn dan wij,
Daarvoor zal ons gaan veg en strij!'

O, Karel Klein van hart, enz.

Geweer en maxims, welk een schand,
Werd' nou gesmokkeld in het land,
Per as en spoor van elke kant,
Naar menig goudmijn op de Rand,
En dief en schurk, ja elke kwant,
Daarmee gewapend tot zijn tand,
Zelfs aangespoord tot wederstand,
Teen die Regering van het land.

O, Karel Klein van hart, enz.

Men bouwde forten waar men kon,
 En spilde het goud, haast bij de ton;
 Men zond nu zelfs om Jameson,
 Die niet bedacht of eerst bezon,
 Voordat hij deze daad begon,
 Met ruiters, wagens en kanon
 Kwam van het land der westerzon,
 Reeds dromend dat hij overwon.

O, Karel Klein van hart, enz.

Oom Paul zat vreedzaam in zijn huis,
 't Was stil, men hoorde zelfs geen muis,
 Slechts klonk van buiten, 't bladgeruis
 Der bomen, waar de wind door suis'.
 Daar werd de vree in d' stille kluis
 Verstoord, men kwam met groot gedruis
 Hem melden, dat een vreemd gespuis
 Zijn land reeds halfpad had doorkruis'.

O, Karel Klein van hart, enz.

Oom Paul riep nu: 'Neef Piet kom hier!
 Jij deed mij menigmaal plezier,
 Jij schiet, en raak net ieder dier,
 Van 'n olifant af tot een mier.
 Roep gauw een honderd man, drie, vier
 Te zaam, neem onze staats-banier,
 En geef die kerels met veel zwier
 Goed op hul huid, en breng hul hier!'

O, Karel Klein van hart, enz.

'Ga verder naar Johannes-Stad,
 Om dapp're Karel daar te vat,
 Met heel zijn kliek, maar haast je wat,
 Voor dat zul uit mekander spat,
 Hul weg gaat steek in slot of gat,
 Of weg vlug langs die ijzer' pad,
 Want kijk, die goed is baing glad
 Als zul eerst schrik, voor dit of dat.'

O, Karel Klein van hart, enz.

Oom Piet die ging - zoals gezeg -
 Met zijn vier-honderd man op weg,
 En eer die hen een ei kon leg,
 Had hij met Jameson geveg,
 En zestig man in 't stof geleg,
 Een lauwer-krans al weer gevleg,
 En aan des lands banier geheg,
 Zo zegevierde alweer het reg.

O, Karel Klein van hart, enz.

Pas was ou Jameson nou klaar,
 Of Piet trok met zijn legerschaar
 Reg naar Johannes-Stad, alwaar
 Die troep Hervormers het vergaar.
 Toen Piet hen pakte bij het haar,
 Was dit ook met hul pochen klaar,
 Zij werden allen bleek en naar,
 En keken toch zo raar! zo raar!

O, Karel Klein van hart, enz.

Zij werden allen opgepak,
 Toen in een wagen neergeplak,
 Gelijk soesaties in een bak,
 Deez' op een kist, die op een zak,
 En waren allen, o zo mak.
 Geen een van hen zei: 'klik noch klak'.
 Maar allen keken toch zo strak.
 Als zieke vogels op een tak.

O, Karel Klein van hart, enz.

Maar een van hul was toch ontsnap,
 Die hardste schreeuwer bij die grap,
 Zijn tong was helemal verslap.
 Want toen hij zag, zijn zaak stond 'pap',
 Begon hij eerst zijn kop te krap,
 Trok toen een pak, heel bont gelap,
 Aan 't lijf, en liep met grote stap
 Gauw naar die Kaap, was dit nie knap?

O, Karel Klein van hart, enz.

Aan Groene Punt hield hij zich schuil,
 Ging slechts des nachts uit, als een uil,
 Verborg zich soms in sloot of kuil,
 Zat menigmaal van angst te huil,
 Ja, maakte zelfs zijn klere vuil
 Die hij voor schone moest verruil,
 Sprak ook geen woord, maar sloot zijn muil,
 En kreeg de koorts van al 't gepruil.

O, Karel Klein van hart, enz.

Maar eindelijk kreeg hij toch een kans
 Om weg te vlug, die bange Hans!
 Eerst kakeld' hij gelijk een gans,
 Brak zelfs met Don Quichot een lans;
 Toen hij zich veilig en verschans
 Gedacht had, met die and're mans.
 Maar nu ontspringt hij gauw de dans,
 En vlug per schip, zo 'n laffe Hans!

O, Karel Klein van hart, enz.

In England komt hij bleek en vaal,
 Van al die schrik, en eens zo schraal,
 Maar rust, tot hij kan asem haal,
 En tot zijn moed die was gedaal,
 Weer het gerijs. Nu heel brutaal
 Gaat hij weer aan met poch en praal,
 En legt slechts kluitjes in die schaal,
 Om 't onrecht te doen zegepraal,

O, Karel Klein van hart, enz.

Hij zegt, hij 's een Zuid Afrikaan,
 En komt reg van de Kaap van daan,
 Maar, zo is ook een aap of haan,
 En wie kan op die dieren gaan?
 Die voor een peer of korrel graan,
 Hun eigen moeder zou verraân,
 Of weg zelfs vluchten naar de maan,
 Net zo's vrind Karel heeft gedaan.

O, Karel Klein van hart, enz.

Hoe durft hij zich zo noemen nog
 En o'eral op die naam gaan poch?
 Wyl hij ons uitmaakt slechts voor boch.
 Wie het hem toch daarom verzoch?
 Zo 'n ezel, monster, of gedroch!
 Die eigen volk voor goud verkoch,
 En haast had in ellend gebroch,
 Wyl hij slechts eigen voordeel zoch.

O, Karel Klein van hart, enz.

Maar wordt hij ooit weer zo brutaal,
 Om naar ons land terug te dwaal,
 Dan zal hem wis die duivel haal,
 Want niemand zal dan zeker draal
 Om hem met woeker te betaal
 Voor 't onvergefelik schandaal
 Ons volk gedaan; maar aan een paal
 Hem met een touw naar boven haal.

O, Karel Klein van hart, enz.

Want 'n Afrikaander, die zijn land
 En volk gaat maak tot spot en schand,
 Zelfs haat voor hen in d' harten plant
 Van vreemden, is een slechte kwant!
 En dat deed Karel heel astrand,
 Zo hier als ook in Engeland.
 Roep' elk van ons, wie 't harte brand,
 Van liefde voor zijn volk en land,
 Dan:

O, Karel Klein van hart
 Wat speelde jij een slechte part
 Voor 'n echte Afrikaander. (bis.)

1899.

**Aan mijn vriend G. van H.....
(toen hij tot Diaken gekozen was).**

Vergun mij, o vriend!
 U mijn buiging te maken;
 Nu gij zijt gekozen
 Voor 't ambt van Diaken.
 Blijf wachter dus lang
 Om de deur te bewaken,
 Waar heiligheid woont,
 Vrij van wereldse zaken,
 Wees trooster en gids.
 En voor velen tot baken,
 Wees strijder, en vecht
 Tot de Helpoorten kraken!
 En wees ook tot voorbeeld
 Voor zondige snaken,
 Die enkel maar leven
 Om zich te vermaken,
 En slechts maar naar dansen,
 En kaartspelen haken,
 Zoals, maar, waarom toch
 Aan namen te raken!
 Gij kent ze, dus slaat ze
 Maar goed op de kaken;
 D'Eerwaarde zal daarvoor
 U zeker niet laken,
 Maar blij zijn als hij
 Zo uw ijver ziet blaken.

Schoon, als ik mijn hart
 U gans open moet maken,
 Dan wens ik u dit toe,
 Mijn waarde Diaken:
 'Wees vroom, maar verkondig
 Dit nooit van de daken,
 Laat niets toch uw hart
 Aan uw vrienden ontschaken,
 Al zouden zij komen

Om wereldse zaken,
 Door zich, zoals eertijds
 Bij u te vermaken
 Met kaartspel, biljart, of
 Ook zelfs om te schaken.
 Bedenk u niet eerst, door
 Nog zuchten te slaken,
 Maar doe met hen mede,
 Al zijt gij Diaken.
 En mocht u mijn wens
 Naar zelfzuchtigheid smaken;
 Denk, 't is maar de vrees
 Om u kwijt te gaan raken,
 Als soms u de vroomheid
 Hovaardig mocht maken;
 Zoals ik dit weet van
 Een menigte snaken.
 Schenk mij dus die rust
 Waar mijn hart naar blijft haken,
 En zeg: 'Ik blijf vriend toch,
 Al ben ik Diaken.'

Op nu! Op nu, Afrikaanders! Een elektie-lied.

Op nu! op nu, Afrikaanders!
 Op, en snelt ter stemplaats heen
 Laat verschil en twisten varen
 Toont u bij de stembus één.

Weet, het ligt tans aan u zelven
 Of ons volk zal voortbestaan,
 Of door lauwheid en verdeeldheid
 Voor altijd zal ondergaan.

Ziet, de vijand, groot in aantal,
 En in 't bluffen vrees'lik stout,
 Heeft als Generaal de 'S q u a r e r'
 Met zijn zakken vol van goud.

En de Mammon vindt aanbidders,
 Altijd bij de grote hoop,
 Mensen die geen eer bezitten,
 Met hun ziel voor goud te koop.

Wee die dag, als ooit de geldvorst
 Hier de overwinning haalt,
 Als de stem van 't recht moet zwijgen,
 En gewinzucht zegepraalt.

Dan zal d' arme Afrikaander
 Moeten buigen onder 't juk,
 En nog gunsten af gaan smeken
 Van hem, die ons wreed verdrukt.

Dan zal 't erfdeel onzer vad'ren,
 Boom en wijngaard hier geplant,
 Met hun eigen zweet bevochtigd,
 Overgaan in 's vijands hand.

En van huis en erf verdreven,
 Met een hart vol rouw en pijn,
 Zouden wij zijn huurling worden,
 Neen nog meer, zijn slaven zijn.

Waakt dan, broeders, landgenoten,
 Waakt dan, want 't gevaar is groot;
 Die zijn plicht nu gaat vergeten
 Brengt ons volk al licht de dood.

Waakt dan, dat geen ongetrouwe
 Bij ons ondersteuning vind',
 Een, die land en volk verachtend,
 Met de vijand zich verbindt.

Meen'ge Judas uit ons midden
 Heeft ons schand'lik reeds verraân,
 En is tot het jingo-leger
 Om het goud slechts, o'ergegaan.

Voor 't verradersloon ontvangen,
 Doen zij tans het vuile werk,
 Van hun volk tot niet te brengen,
 Doch aan hen kleeft Kaïns merk.

Als het nageslacht moet bukken
 Onder 's dwinglands ijs'ren hiel,
 Zal het nog die snoodaards vloeken
 Door wier schuld ons volk eens viel.

Waakt en werkt dan, landgenoten
 Weest getrouw en eensgezind,
 Toont die jingo's en hun leider
 Dat gij nog uw volk bemint.

Toont de vijand, die alrede
 Op uw onderwerping gast,
 Dat zijn juk niet op de schouder
 Van de Afrikaander past.

Zorgt vooral, dat geen verraders
 Onder zoete woordetooi,
 Of beloften tot uw voordeel,
 Zand u in de ogen strooi'.

Als gij hun uw stem gaat geven,
 Dekt g' u niet alleen met schand
 Maar gij doet, als zij reeds deden,
 En verraadt uw volk en land.

Doet uw plicht dan, Landgenoten,
 Blijft niet achter, zijt niet traag,
 Gunt geen zege aan de 'squarer'
 Die uw ondergang bejaagt.

't Is voor hen, die eenmaal zeker
 In uw plaatsen zullen staan,
 Dat w' u vragen, om verenigd
 Naar de stembus toe te gaan.

Niemand mag tans achterblijven
 Hij die laf zijn plicht verzaakt,
 Kan allicht de oorzaak worden
 Dat zijn volk verloren raakt.

Op dan! op dan, Afrikaanders!
 Op en snelt ter stembus heen,
 Laat verschil en twisten varen,
 Toont u bij de stembus één!

De moedertaal.

Geen edel volk, 't zij groot of klein,
 Dat niet zijn moedertaal vereert
 En als een heilig' erfenis
 Getrouw ook aan zijn kindren leert.

Waar niet de moeder bij de wieg
 Des zuiglings, waar haar hart aan hangt,
 In eigen taal, haar slaaplied zingt,
 Waar 't sluim'rend wichtje naar verlangt.

Waar niet 't knaapje aan moeders knie
 - Al is het ook met slaperig oog -
 Zijn kinderbeê, - schoon staam'lend zendt -
 In eigen taal naar God omhoog.

Wee, wee, het volk! dat laf en zwak
 Zijn eigen taal voor vreemde ruilt,
 In eigen oog, zich groter waant
 Als het zich in een mom verschuilt.

Wee, wee, het volk! dat een vreemd vuur,
 Op 't altaar brandt in eigen huis.
 Zoek grootheid, min, noch adeldom
 Van ziel, bij zulk een laag gespuis.

Geen eerlikheid bouwt daar zijn tent,
 En waarheid vindt daar ook geen vriend,
 Want heldedeugd woont niet bij 't volk
 Dat huich'lend vreemde goden dient.

**Afscheidsgroet aan ‘Onze Jan’
bij zijn vertrek naar Engeland, 21 Junie 1909.**

Gun, ed'le vriend, aan 't vriendetal,
Te zaam alhier vergaard,
U nogmaals ‘Goede Reis!’ te wens'
En blijde overvaart.

Op 's volks verzoek verlaat gij huis
En geur'ge bloemegaard,
En ruilt gevaar en ongemak,
Voor rust van eigen haard.

't Is niet om twist, noch minder strijd
Dat gij naar Eng'land gaat,
Maar om uw mede-ledental
Te dienen met uw raad.

Gij kent uw land zowel als volk
Veel meer dan enig een,
En wat nog menig raden moet,
Wist gij al lang alleen.

Gij gaat als wachter, om voor 't recht
Van eigen volk te waak',
Wanneer zijn recht wordt aangerand
Of onheil het genaak'.

Wij kennen d' oude held te goed
Die voor onz' rechten stout
Zo menig keer met moed al streed,
Onz' zaak zij hem betrouwd.

‘Voor God en 't Recht’ was steeds zijn leus,
En wat ook om hem val,
Of wie voor d' overmacht zich buigt,
Hij staat in 't strijdperk pal.

Waar Eng'land op zijn Gladstone roemt,
 Die ed'le, grote man,
 Daar roemt ook ons Zuid-Afrika
 Met recht op 'Onze Jan'.

Gelijk als Gladstone voor het recht
 In Eng'land heeft gewaakt,
 Vertrouwen we 'Onze Jan' ook toe
 Het recht van onze zaak.

Dus nogmaals roepen wij hem toe,
 Met gade en nicht te zaam,
 'Vaarwel! en veel geluk op reis,'
 Uit aller vrienden naam.

Onz' bede is: bescherm hem Heer
 Door Uw Almachte hand
 En breng hem veilig en gezond
 Terug naar volk en land.

Die kleur van die Engelse vlag (zoals een oude Boer dit gezien het).

Piet Grobbelaar en Dirk Verwij,
 Raak een dag hevig aan die strij
 O'er welke kleur die 'Rooinek's vlag'
 Zo 's zul dit noem, tog hebben mag.
 'Die vlag, - zo 's ik dit het beschouw,'
 Sprak Piet, 'lijk bijna donker blauw,
 En in die middel net daarvan
 Het dit een kruis met randjies an;
 Die kruis is rood 'Nee Piet, jij 't mis,'
 Zegt Gert, 'Ik weet dit voor gewis,
 Die vlag is rood, die kruis is blauw!
 Ik het dit danig goed beschouw;
 Maar van die kruis, aan elke kant

Het ieder streep een witte rand.’
 ‘Nee kerels!’ sprak nou Daantjie Blom,
 ‘Jul praat net albei even stom,
 Of het, zoals dit vir mij lijk,
 Met al vier oge sheel gekijk;
 Die vlag is rood, en dit 's gewis
 Dat daar een blauwe kruis op is!’
 ‘Dat is nie zo, die vlag is blaw,
 Met 'n rooie kruis!’ roep Piet weer nou,
 ‘Mijn oge het mij nie gefop,
 Daarvoor geef ik gerus mijn kop.’
 ‘Maar kerels,’ sprak nou Daantjie, kwaad,
 ‘Als jul vir mij nie uit laat praat,
 Hoe kan ik dan vir jul bewijs
 Dat dit nie geel is, groen of grijs;
 Blijf stil dus, dat ik voort kan gaan
 En jul mijn mening doen verstaan:
 Die vlag is blaw, die kruis is rood’
 ‘Mijn mag! maar Daan, jij lieg jou dood,’
 Roep Dirk, ‘om zo iets te vertel,
 Ik ken die Rooinek-vlag te wel!’
 ‘Maar kerels! hou jul stil!’ roep Daan,
 ‘Opdat een mens tog aan kan gaan;
 Al is die vlag nou blaw of rood,
 Dit maak geen een van ons nog dood.
 Ik wil maar zeg, dat in die hoek
 Van elke Rooinek-vlag of doek,
 Hul koningin haar beelt'nis prijck
 Als jul dit net maar goed bekijk.’
 ‘Nee! dit het ik nog nooit gezien,’
 Zeg Piet, ‘maar 'k wed vir één om tien,
 Die vlag is net maar donkerblaw
 Met rooie kruis,’ ‘En ik zeg jou,’
 Roep Dirk nou weer, ‘al val ik dood,
 Dan zeg ik nog die vlag is rood,
 Maar met een donker blawwe kruis
 En dit zal ik hier met mijn vuis
 Aan elk bewijs, die wil kom strij
 En 'n leugenaar wil maak van mij.

‘Maar kerels!’ sprak nou Jan van Aard,
 Die al die tijd deur, heel bedaard
 Zijn klip-pijp het zit rook daarbij,
 ‘Hoe kan jul o'er een ding gaan strij,
 Waarvan jul nog geen kennis het,
 Of nooit genoeg naar opgelet!
 Jul is maar kinders van vandaag,
 Wat nog jul ma om melk kan vraag;
 Ik is al oud, mjin kop is grijs,
 En d' ondervinding maak ons wijs,
 En daarvan het ik op mijn pad,
 Jul kan mij glo, mijn deel gehad.
 Jul het tog zeker en gewis
 Gelees uit die geschiedenis,
 Hoe dat ons arme volk verdruk,
 Vaak voor die overmag moes buk,
 Hoe menigmaal ons het moet strij,
 Opdat ons volk maar vrij kan blij,
 Met kaffer en met d' Engelsman,
 Die ons geplaag het wat hul kan;
 Ik zal nie alles op gaan noem,
 Nog op die overwinnings roem,
 Behaald al deur ons volk, ofschoon
 Ik veel daarvan het bijgewoon;
 Dus meen ik hier, die reg te hê
 Om ook te spreek, en jul te zê
 Hoedat die kleur was van die vlag,
 Die ik al vijfmaal waaien zag.
 Die eerste was op Bronkerspruit,
 Waar woest onz' kogels het gefluit;
 Toen kort daarna op Laingsnek weer,
 Waar ons hul gauw het om laat keer;
 Ook bij Ingogo's stroom, zo kwaai,
 Het ik die Rooinek-vlag zien waai;
 Daarop, toen van Majuba's top
 Ons hul zo mooi het afgeklop,
 En nou in Doornkop zijn slag,
 Zag ik die vijfde keer hul vlag.
 En daar wil ik gerust op zweer,

Die vlag was spierwit, iedre keer!
 Ik hou dus vol, na wat ik zag,
 Die Rooineks het een *witte* vlag,
 En wie zeg, 't het een and're kleur,
 Die lieg dat hem die kopvel scheur!

Wat de razende reformers deden toen de nood aan de man kwam.

De Jingo's zijn dapper! en houden van razen,
 Schrijven aan and'ren de wetten graag voor,
 Schreeuwen heel hard ook, maar hand'len als dwazen,
 Draaien de zaken graag achterste voor.

't Is niet alleen hier, dat hun Satanse streken,
 Reeds zoveel droevigs al hebben gebrouwd,
 Harten vervreemd, en een twist doen ontsteken,
 Zo als nog nimmer ons volk heeft aanschouwd.

Tans zijn zij ook in Transvaal aan het spoken,
 Hebben de vree en de rust daar verstoord,
 Brengen der burgeren bloed aan het koken,
 Zaaïen daar oproer door daad en door woord.

Willen de baas, zegge meester, daar spelen,
 Graven het goud, maar zijn nog niet tevrede,
 Trachten het land aan de Boer te ontstelen,
 Zuur eens verworven door strijd en met wee.

Groot is hun mond wel, zij kunnen goed blazen,
 Net als de katten, maar dreigt er gevaar,
 Dan kruipen zij weg, of vluchten als hazen,
 Als ze de jager van ver word' gewaar.

Let maar eens op, hoe die grote meneren
 'Uitlander Council' zo noemen zij zich,
 Zich in de Staat als een macht konstateren,
 En aan Oom Paul willen leren zijn plicht.

Trouw ondersteund door een paar dier Sinjeuren
 Die men 'Bekladders' soms noemt van papier,
 Doch daar de naam voeren van 'Editeuren',
 Schoon 't beter zou klinken, van kraai of van gier!

't Harte vol haat, voor wat 'Boer' slechts mag heten,
 Roepen zij moord reeds, en spuwen hun gal,
 Als er een vlooitje hen soms heeft gebeten,
 Of soms een haar van hul kop is geval?

't Was Oom Paul zijn plicht, om die vlooi te beletten,
 Zijn vrees'like tanden, zo scherp en zo vas,
 En zonder verlof, zo brutaal te gaan zetten
 In hun kostbare lijf, zegge 'Jingo karkas'.

Die ou, als hij wou, had het ook kunnen draaien,
 - Of heeft hij die kool, hen moedwillig gestoofd? -
 Om die wind niet zo hard uit die streek te doen waaien,
 Dat hun kop daardoor werd van een haartje beroofd.

Hun doel was maar net, om Transvaal te verkrijgen,
 En meester te zijn van het land van de Boer;
 Of 't recht was? daarover bewaard' men het zwijgen,
 Waar de hebzucht regeert, ligt het recht op de vloer.

Hun handeling was gek, met hun razen en tieren,
 - Want bij al hun schreeuwen en grote gedruis,
 En brullen als leeuwen en krijsen als gieren, -
 Bezaten zij niet eens de moed van een muis.

In veilige zalen, omringd door kornuiten,
 Daar zijn zij wel helden en praten heel groot,
 Daar kan hen geen bom of kanons-kogel stuiten,
 Daar slaan zij de Boeren als vliegen al dood.

Ik zal, als ge wilt, u een storie vertellen,
 Van die dappere helden zo edel als groot,
 Die zo aan Transvaal maar de wet wilden stellen,
 En niets zouden vrezen al kostt' het hun dood.

Oom Paul vertelde aan Oom Piet bij het spreken,
 Die grap van die schildpad, en voegde er bij,
 ‘Ik zal wag, tot die dier eerst zijn kop uit gaat steken,
 Om hem dan met één slag die keel af te snij.’

Dit werd toen in ernst o'ergebracht aan die heren,
 Te zamen vergaard net, in club of in zaal,
 En deed al hun moed daar in wanhoop verkeren,
 En maakte hun wangen als askoek zo vaal.

En schoon het gevaar nog volstrekt niet kwam dreigen,
 Want Oom Paul had zelfs nog geen ooglid verroer,
 Toch deed het geweten hen hoendervel krijgen,
 En spoken al zien, liep een vlieg o'er de vloer.

Die helden, zo dapper, die sloegen aan 't beven
 Trots dat zij daar streên ‘voor een heilige zaak’,
 Om d' uitlanders weder de vrijheid te geven,
 Die nu door de Boer tot zijn slaaf werd gemaak.

Waar zag men ooit helden die sidd'ren en beven,
 Voordat nog de vijand zijn kop heeft gewijs?
 De wapens weg werpen, op d' vlucht zich begeven
 En zo zich geven, - aan schande ten prijs!

Het boze geweten deed lafaards hen worden,
 En spoorde hen aan tot een schand'like vlucht,
 En zij, die Oom Paul zo heilig beknorden,
 Die waren nu erg voor zijn wrake beducht.

Toen Jameson's troep - door die helden ontboden -
 Op hun leugengeroep, hen ter hulp was gesneld,
 Maar verslagen, gevangen, te midden der doden,
 Met geheel zijne bende terecht werd gesteld,

Toen was hen de schrik door 't harte geslagen,
 Want wie er maar kon, vluchtte weg uit Transvaal,
 Of pakte zijn biezen met wat hij kon dragen
 Voor de wraak van Oom Paul hem kon achterhaal.

Die Bijbel zegt ons, ‘Godelozen gaan vlieden,
 Ook zelfs, waar geen recht of vervolger ze jaagt’.
 Dit zag men ook tans met die heren geschieden,
 Die Oom Paul zolang, met hun leugens geplaagd.

Zij trachtten om spoedig maar weg nu te komen,
 't Was of de duivel hen zat achterna,
 En deden van niets, dan val galgen te dromen,
 Met tronkstraf voor altijd en zonder gena.

Zij vloden per spoortrein, per kar en per wagen,
 Per bicycle zelfs, wat maar kwam bij de hand,
 Als 't net maar in staat was, hen ver weg te dragen,
 Vêr, vèr van Oom Paul, zijn volk en zijn land.

De angst was zó groot voor hun vrijheid en leven,
 Dat d' ene zijn snor aan de kapper z'n schaar,
 En d' andere zijn baard, zo maar prijs had gegeven,
 Om aldus onkenbaar te ontvliên het gevaar.

Een ander had weder zijn onderste leden,
 Of, zeg maar zijn benen, gehuld in een rok,
 Waarin wis een dame, de hare, tot heden
 Aan d' nieuwsgierige ogen der wereld onttrok.

Met hoedje en tjalie, versierd zelfs met lokken,
 Zoals een aanminnige dame soms draagt,
 Is een van die dappere heren vertrokken,
 Of liever, door lafheid en vreeze verjaagd.

Een vierde had zich, als een hoge eerwaarde
 Getooid met een bef, en gekleed in het zwart,
 En liep met zijn ogen geslagen ter aarde
 Heel gauw naar de trein met een zeer angstig hart.

Maar toen hij nabij zich een speurder bemerkte,
 Zonk 't hart hem van schrik in de schoenzolen neer,
 Toen gelukkig een vriend nog zijn redding bewerkte,
 En de man aan de praat hield voor hij hem kon keer.

En zo was er menig, die deel had genomen,
 Aan het lage komplot van verraad daar gesmeed,
 De straf wel verdiend, toch nog heelhuids ontkomen,
 Behalve de schrik en de angst die hij leed.

Want Oom Paul, hoezeer ook gebelgd om hun streken,
 En de ondank waarmee hij zo lang was beloond,
 Was immers de man niet zich bloedig te wreken,
 Zoals hij, als Christen hen ook heeft getoond.

Wel heeft hij hen duchtig, als koeien gemolken,
 Hun beurzen doen bloeden, voor 't kwaad daar gedaan,
 Maar wat zou hun straf bij nog andere volken
 Geweest zijn, hadden zij daar terecht moeten staan?

Neem Engeland zelf, als zo'n streek door de Boeren,
 Daar uit was gehaald, zou het volk niet verwoed,
 En zelfs de Regering, een straf doen volvoeren
 Van leven om leven en bloed ook voor bloed?

Maar als Christen in daad, en niet slechts in woorden
 Ging Oom Paul zijn recht, - zo te straffen, - voorbij,
 Hij wreekte zich niet, maar het volk waar zij hoorden,
 Dat gaf hij hen over, maar liet hen hier vrij.

1898.

Treurzang

Op de dood van onze geliefde Jan.

Als d' Engel van de dood, die bô van stille vrede,
 Naar wie zo menigmaal de arme lijder smacht,
 Door pijn en smart vermoeid, terneerdaalt op zijn bedde,
 En op zijn vleug'len voert naar 't oord waar rust hem wacht.

Wie zal, als hij zó komt, hem dan niet welkom heten,
 En volgen williglik naar d' ongekende kust?
 Waar 't afgetobde lijf door pijn vaneen gereten,
 Na 's levens bitt're strijd, verzinkt in stille rust.

Maar, als hij zo op eens, waar wij hem niet verwachten,
 Hem die onmisbaar is, hier uit ons midden rooft,
 De held're ster der hoop, die vaak in donk're nachten
 Ons pad hier heeft verlicht, zo plotseling verdooft;

Dan ach! dan schijnt hij ons meedoogloos wreed te wezen,
 En vragen wij aan Hem, die aller lot gebiedt,
 Waarom Hij niet de hand, die w' anders zo niet vrezen
 Weerhield in dit geval, en 't offer leven liet.

O! waarom moest de gids zijns volks, die zoveel jaren
 De rechte weg ons wees, door storm en donk're nacht,
 Ons juist ontvallen, nu, wijl raads'len ons omwaren,
 Wier lossing, op hun tijd, van hem slechts werd verwacht.

Wie zal nu raadsman zijn op al de kronkelwegen
 Waarlangs de politiek ons volk zo vaak geleidt?
 Zal zeggen, kies die weg, en loopt het ook al tegen,
 't Is die toch, waar aan 't eind, u zegepraal verbeidt.

'Onz' Jan, hij is niet meer!' zo klonk de droeve tijding,
 Die als een bliksemstraal schoot langs ons Zuiderstrand,
 De hoop van duizenden, vertrouwend op zijn leiding
 Verbrak, en diepe rouw verspreidde door ons land.

Waarom? O, zeg waarom? ik kan die vraag niet smoren,
 Die telkens weer verrijst in mijn bedroefd gemoed,
 Ik voel, als waar' mijn volk, voor lange tijd verloren
 Alsof een strijd het wacht, die einden kan in bloed.

Wie toch kan d' eenheid hier met zulke banden binden
 Als hij met wijs beleid zo lang al heeft gedaan?
 Wie zal het antwoord tans op zoveel raadslen vinden,
 Waarvoor zo velen reeds al hebben stil gestaan?

Aan wie zal weer ons volk zó zijn vertrouwen schenken,
 Als het aan Onze Jan al jaren heeft gedaan?
 Aan wie met zoveel liefd' en diepe rouw gedenken
 Als aan die trouwe vriend, van ons nu heengegaan?

Wij wenen, ja, om hem, en buigen ons terneder,
 Wij treuren als degeen, wiens hoop tans is vernield,
 Want wat de tijd ook baart, hij geeft maar zelden weder
 Een man als hij, met zulk een geest beziel.

Wij voelen zijn verlies al diep in deze stonde,
 Maar 'k vrees, dat met de tijd het erger nog zal zijn,
 Het bloed wordt licht gestelpt, maar toch, al heelt de wonde,
 Na jaren voelt men soms nog heviger de pijn.

Hij toch was onze troost in vele droeve stonden,
 Hier door ons volk doorleefd, hij was de eenige man
 Bij wie het raad en hulp, meest altijd heeft gevonden,
 Hij was voor arm en rijk, ja allen 'Onze Jan'.

Voor hem was door zijn volk, hoe wars hij van vertoning
 Ook was, en stil van aard, al lang een troon gebouwd,
 Want in ons aller hart heeft hij geheerst als koning
 Al dekke niet zijn hoofd een kroon van blinkend goud.

En nu? nu is hij weg, zijn plaats bij ons is ledig,
 Wie zal het vullen? wie, hier in zijn voetspoor trêen?
 Wie onze raadsman zijn en leider? die zo vredig
 Ons leiden zal als hij, door voor- en tegenheên?

O! 't is mij nog een droom, te zwaar om te geloven,
 Ik zweef als in een nacht, bedekt nog door een wolk;
 Ik wacht nog op de dag, alsof een stem van boven
 Mij zeggen zal: hij leeft en werkt nog voor zijn volk.

Wie onzer had gedacht, toen hij bij 't hoopvol scheiden
 Op spoedig wederzien, hem blijde nog de hand
 Ging drukken op de boot, ons zulk een ramp zou beiden
 En zulk een donk're wolk zou dalen op ons land?

Ver van zijn eigen volk, klonk hem aan vreemde kusten
 De roepstem in het oor, 'uw taak is hier volbracht,
 Leg neer de leiderstaf, na 't werken moet gij rusten,
 Uw dagwerk is voleind, slaap trouwe dienstknecht, zacht.'

Wij brachten hem, vol rouw, ter laatste rustplaats henen,
 Nu dekt onz' moederaard alreeds zijn overschot,
 Terwijl zijn volk, bedroefd nog lang om hem zal wenen,
 Maar toch, hoe zwaar de slag, zich neerbuigt voor zijn God.

Al spreidt de Tafelberg, zo stout en hoog verheven,
 Die trouwe wachter van zijn oude vaderstad
 Waarvoor hij heeft gewerkt, haast door zijn ganse leven,
 Zijn schouw niet o'er zijn graf, hij heeft het lief gehad.

Van af zijn hoge top blik Sneeuwkop op hem neder
 En brengt hem d' avondgroet van d' oude Tafelkruin,
 Waar in zijn 'Avondrust', zijn' trouwe gade teder
 Treurt om zijn droef gemis, in d' stille rozetuin.

Wij leggen zo de krans hier op zijn grafsteen neder,
 Gevlochten door zijn volk uit liefd' en dankbaarheid,
 En wijden 't ook aan haar, die jaren lang zo teder
 Zijn leven heeft gedeeld, in vreugd' zowel als strijd.

Moog' Hij, ons aller God, onz' toevlucht steeds in smarten,
 Die Man der weduw is, haar troost en hulpe biën,
 Haar krachten geven, om de slag, zo zwaar, te tarten
 Door rijk geloof en hoop op zeker wederzien.

Nagalm.

geschreven na de teraardebestelling van 'Onze Jan'.

Wij hebben hem geborgen,
 Nu rust hij in de grond
 Hem dierbaar in zijn leven,
 En waar zijn wieg eens stond.

Nu rust hij van zijn arbeid,
 Zijn taak was hier volbracht
 En zeggen wij: 'Getrouwe,
 Geliefde vriend, rust zacht.'

Omgroeit zijn graf, gij bloemen,
Met geur en kleurepracht,
En licht op hem, gij sterren,
Door heel de stille nacht.

Ruist zachtkens om hem henen,
Gij ceder en cipres,
Bewogen door de Zefier,
Die fluistert uit het West.

En koelte spreidt in 't ronde
Bij felle zonnegloed,
Langs Somersetse Stranden
Zacht glijdend o'er de vloed.

Ginds, aan de voet der bergreeks,
Die om zijn grafstee rijst,
Wier trotse hoge toppen
Ons steeds naar hoger wijst.

Die als getrouwe wachten
Zijn asse daar omgeeft,
Wijl ginds in hoger oorden,
Zijn ed'le ziele leeft.

Daar rust hij van zijn arbeid
Hij Afrik's grote zoon,
In 't uitgekozen plekje,
Als Eden's tuin zo schoon.

Ginds, naar de Wester kimmen,
Heft Tafelberg zijn kruin,
Van uit de blauwe golven
Bespoelend rots en duin.

Gezeteld aan de voeten
Van d' oude stenen reus,
Ligt daar onz' dierbre hoofdstad
Gevest door Riebeek's keus.

Zijn liefste plek op aarde
In voor- of tegenspoed,
Was altijd toch de Kaapstad,
Aan Tafelberg zijn voet.

Daar toefde hij en werkte
Voor 't heil van Volk en land
Tenzij hem plichten riepen
Naar 't verre vreemde strand.

Zijn leven was een strijden
En lijden voor zijn volk,
Dat hij als raadsman diende,
Als Leider en als Tolk.

En schoon met ordeteken,
Noch titel ooit versierd,
Werd hij toch als een koning
Hier door zijn volk gevierd.

De liefde van zijn Natie
Heeft hem al lang gekroond,
Met schooner glans, dan immer
Het goud nog heeft vertoond.

Rust zacht dan, ed'le strijder,
Uw werk was hier volbracht,
Toen g' heenging naar die oorden,
Waar hoger taak u wacht.

Wij treuren om uw afzijn
En zeggen, stil en zacht,
Met neergebogen harten,
U treurig: 'Goede nacht'.

Uw naam zal bij ons leven,
Bemind en steeds geacht,
Trots, wat de tijd mag brengen
Voor 't verre nageslacht.

Want, mocht het hem vergeten
 In nacht of zonneshijn
 Dan maakt het zich onwaardig,
 Om langer Volk te zijn.

Die leugenschool.

Die graag die liegkunst leren wil,
 Hij kome maar naar mij.
 Ik kan aan ieder, jong en grijs,
 Al wie nie voor een leugen ijs,
 Die leerplek, of die school gaan wijs,
 Alwaar hij voor een lage prijs
 Daar lesse in kan krij.

Hij zal, ik geef mijn kop daarvoor,
 Daar in die school gauw leer,
 Die meesters daar verstaan hul vak!
 Zul 't dikke boeke op die rak,
 Van pure leugens vol geplak,
 Dat elk daar dus met groot gemak
 Zal leer; - wil ik voor zweer! -

Die school is d' 'Argus', 'Times' en 'Star',
 Wie hul aandagtig lees,
 Zeg, elke morgen bij 't ontbijt,
 Wordt zeker in een korte tijd,
 Wis deur hul boze geest verleid,
 En zal, tot eigen schaad' en spijt,
 Ook zelf een leug'naar wees.

Die waarheid word op elke wijs
 Deur hul bespot, verdraaid,
 Al wat de dwepend' jingo doet,
 Al is dit sleg, zul noem dit goed,
 Maar d' Afrikaander word verwoed,
 Gescholden voor een laag gebroed,
 Die slegs maar onrust zaait.

Kijk net maar wat hul saam soms raap,
 Tot nadeel van Transvaal,
 Al moet hul dikwels iets maar gis
 Of raai, al weet hul ook gewis,
 Dat dit niks dan een leugen is,
 Toch word dit ons nog op-gedis
 Als zuiv're waarheidstaal.

Zul moet maar net die naam 'Transvaal',
 Of van 'Oom Paul' slegs hoor,
 Dan gaat hul hare aan die rijs,
 Dan krijg hul so maar hoendervlijs,
 Dan smaak geen drank hul meer of spijs,
 Dan raak hul heel'maal van die wijs,
 Zo 's dit hul rust verstoer.

Waarom? och kijk, vergeet jul dan,
 Hoe dat die Boer terdeeg
 Bij Bronkerspruit hul het geklop,
 Op Langes Nek hul het gestop,
 Ook bij Ingogo op die kop
 Gegeef, en van Majuba's top
 Heel glad het weggeveeg!

Denk ook aan Rhodes zijn 'appel-kar',
 Waar Jameson zo mal
 Mee het in die Transvaal gaan rij,
 Zo vol verwagting en zo blij,
 Met heel boel maxims nog daarby
 Tot dig bij Doornkop, waar hij
 Die kar het om laat val.

Die appeltjies was erg gekneus,
 Dit kan jul wel begriip,
 Oom Paul zijn burgers, tot verdriet
 Van Jameson, het raak geschiet.
 Ou Rhodes zijn planne was tot niet,
 D' hervormers, of hoe zul ook hiet,
 Heel erg toen in die kniip.

Dus kan jul wel van zelf begriip.
 Hoe kwaad die jingo's zijn,
 Zul is moes goed wat veel soms waag,
 Daarbij verlies hul ook nie graag,
 Dus iedre nuwe nederlaag,
 Druk hul als lood moes op die maag,
 En doet hul baing pijn.

Maar wat hul nog die diepste krenk
 Daar 's goud moes in Transvaal!
 En kijk, voor goud verkoopt de Brit
 Zijn ziel, - zo hij die nog bezit,
 't Is van zijn leven, merg en pit
 De grootste God, die hij aanbidt,
 En in het stof voor daal.

En schoon hul vrij daarna kan graaf,
 Ja, scharrijk word daarby,
 Daar menig een, eerst arm en naak,
 Nou jaarliks miljoenen maak,
 Zo blijft dit toch by hul die zaak,
 Of zeg maar wens en levenstaak,
 Om ook die land te krij.

En om hul nog me is geslaag
 Dit in hul mag te krij,
 Zo word daar leugens rondverteld,
 Oom Paul zelfs als een schurk vermeld,
 Ou Jameson gemaakt tot held,
 En Rhodes, als groot ons voorgesteld,
 Zelfs toegejuich daarby.

Die pil is hul te bitter moes,
 Dus spreid zul alles rond,
 Wat die Transvalers sleg kan maak,
 Ruk ieder ding glad uit die haak,
 Lieg dat die wereld halfpad kraak,
 Ofschoon hul zo hul eigen zaak
 Bederf tot in die grond.

Zij smoren 't oude spreukje dood,
 Dat zo tereg ons zegt,
 'Al ligt de waarheid in een graf,
 Al wat haar drukt dat moet er af,
 Of ook: 'De leugen waait als kaf,
 Die liegt, die graaft zichzelf een graf',
 En handel altijd slegt.

Maar 't is slegs boter aan de galg,
 Bij zulk gespuis gesmeerd,
 Hij die zijn slegheid spreidt ten toon
 Deur liegen, raakt er aan gewoon,
 Ja, vindt het liegen eindlik schoon,
 En wint hij al daardeur een kroon,
 't Is een, die hem verneert!

1895.

Onze taal.

antwoord op 'A study in heredity'; zie Cape Argus 28-10-1891.

Ga maar voort, mijn landgenoten!
 Die daar voor onz' landstaal vecht,
 En lafhartig nie verraai nie
 Wat jul houdt voor goed en recht.

Stoor jul aan geen spotternijen,
 Stoor jul aan geen schimp of lach,
 Deur die haters van onz' Taalbond
 En deur dwazen voortgebracht.

Die een hond een slag wil geven,
 Vindt een stok op iedere plek,
 En die iemand wil bespotten,
 Vindt aan stof ook nooit gebrek.

Het zul niks meer om te vitten,
 Dan wordt in die kleinste hoek
 Rondgewroeteld, om een stok maar
 Voor die arme hond te zoek.

Dit's gevonden in die namen,
 Van zo velen, die nog trouw
 Strijden om die taal van Holland
 Voor onz' Natie te behou.

'Franse namen!' - wordt geroepen -
 'Franse namen, altemaal!
 Hoe kan zul voor "Hollands" strijden
 Frans! dat is hul moedertaal!'

Zul vergeet, dat honderd jaren,
 Ja, veel meer zijn heengesneld
 Sinds dat Frankrijk's grond, uw vaders
 Als zijn burgers heeft geteld.

Zul vergeet, dat Holland's zonen
 Hier, aan 't Afrikaanse strand
 Aan die wreed vervolgte vreemden
 Het gereikt hul broederhand.

Zul vergeet, hoeveel geslachten
 Sinds die tijd zijn heengegaan,
 En dat tans hul kinders trots is
 Op de naam 'Zuid-Afrikaan'.

Mag hul Franse namen dragen
 En van Franse afkomst wees,
 Hollands is die taal geworden
 Die hul spreek, en schrijf, en lees.

Weinig zal jij bij hul vinden
 Wat die Franse taal verstaat,
 Maar zeer velen, die hul Hollands
 Innig lief het, en kan praat.

Weinig zulke, zal jii vinden
 Wat die taal nou zal verraaï,
 Of die, naar wat Hollands heet, nou
 Onbeschoft die rug zal draai.

Mocht jul al Malherbe's heten
 Of Theron, du Toit, Retief,
 Pienaar, Minnaar of Malan zelf,
 Toch het jul ons Hollands lief.

Spreek ons dit nog lang zo goed nie
 Als zul dit in Holland doet,
 Toch verstaat ons vir mekander
 Zo 's hul daar, ja ruim zo goed.

Zou die skryver, wat zodanig
 Voor die Franse taal wil pleit,
 Dit wel in zijn huis gebruiken
 Met zijn vrouw, zijn kind of meid?

Of is dit maar om te spotten
 Met zijn eigen moeder's taal?
 Of wel, die Engels hier te
 Helpen om te zegepraal?

Mocht dit soms zijn doelwit wezen,
 Laat hem vrij zijn gang dan gaan
 Dit is zeker, dat hij ons nie
 Spoedig uit die veld zal slaan.

Mooglik zal hij ook mijn versie
 Als een voorbeeld aan gaan haal
 En bewijs, dat dit volstrekt nie
 Door kan gaan, voor Holland's taal.

Maar dit het ik mij volstrekt nie
 Gaan verbeel, mijn goeie man
 Dit 's in Hollands Afrikaans maar,
 Dat ik rijm, zo goed ik kan.

Want die taal die blijf mij dierbaar,
 Deur mijn ouders mij geleerd
 En geen Frans of enig ander
 Werd nog deur mijn hart begeerd.

**Aan de heer J.P. de Wet.
 bij zijn aftreden uit de Civiele Dienst in het jaar 1878.**

Gij hebt uw werk getrouw volbracht,
 Uw taak is eerlik afgelopen,
 Smaak tans de rust zo lang gewacht,
 Nu d' ouderdom uw kracht komt slopen.

Geniet het loon tans voor het werk
 Van acht-en-veertig lange jaren,
 Die in de dienst van land en kerk
 U over 't hoofd zijn heengevaren.

En nu bij 's levens avondstond
 Uw zon daalt aan de Westerkusten,
 Steek tans uw spade in de grond
 En ga van al uw werken rusten.

**Hoe die Engelse taal in die wereld gekomen is.
 (naar een oud grapje, omdat onze taal zo dikwels een 'kombuistaal'
 wordt genoemd).**

Toen die Duivel, altijd bezig,
 Eens een uurtjie ledig had
 En hij, rustend van zijn streke
 Peinzend in zijn helstoel zat,

Kwam die plan in zijn gedagte
 Om een nieuwe taal te brouw,
 Die voorzeker bij de mense
 Strijd en twist verwekken zou.

Want jul weet moes, twist en ruzie
 Geef die Duivel steeds plezier,
 Daarom riep hij tot zijn knegte
 ‘Breng een grote kookpot hier!

‘En begin die vuur te stoken,
 Net zoo vinnig als jul kan,
 Want ik gaan een kostje koken
 Voor mijn vriend, de Engelsman!’

Daarop nam hij d' oude tale,
 Een voor een uit zijne kas,
 Vroeg niet, wie er nog van deugde,
 Of alreeds versleten was.

Wierp die in die pot te zamen,
 En begon toen goed te roer,
 Net zolang, totdat dit borrel,
 En wou o'erkook op die vloer.

Toen begon hij met een schuimspaan
 Al die vuil en al die schuim,
 Wat naar boventoe gekook was,
 Met een glimlach, weg te ruim.

Uit die brouwsel het die Duivel
 Toen gemaak die schone taal!
 Waar zoals jul weet mijn vriende,
 Nou die Engelsman mee praal.

Daarom, als jul met die woorde
 Die, schoon zul verschillend spel
 Tog in d' uitspraak eenders klinken,
 Soms een Engelsman gaat kwel,

Zal hij, uit gebrek aan antwoord
 Kwaad gaan word, en jou vertel,
 Wyl hij als een kreef zo rooi word
 ‘Oh you stupid, go to H !’

Bij mijn 58ste verjaardag.

Acht en vijftig jaren
 Bleef de dood mij sparen,
 Zijn mij al ontvaren
 En voor eeuwig heen
 Met hun komen, scheiden,
 Met hun lief en lijden,
 Met hun vreugd' en strijden
 Zijn zij heen getogen
 Zijn zij weggevlogen
 In vergetelheên.

Wat is er gekomen
 Van mijn wensen, dromen,
 Op de wilde stromen
 Van de vlugge tijd?
 Alles werd verzwolgen
 Door het lot verbolgen,
 Dat mij bleef vervolgen
 En mij voort bleef jaren
 Met ontelb're slagen
 In de levenstrijd.

Hoeveel van mijn vrinden
 Die mij teder minden,
 Mochten rust al vinden
 In het stille graf!
 En ik dwaal nog henen
 Onder strijd en wenen,
 Tussen doornen, stenen,
 Die mij pijnen, wonden
 En de hoop verslonden
 Die mij steunsel gaf.

Wijl mijn ziel bleef haken,
 Naar die stille baken,
 Waar na 's levens waken
 Rust is weggelegd;

Waar des noodlots tanden
 Niet in 't hart meer branden;
 Waar de ziel mag landen
 In die veil'ge weiden
 Waar na al ons strijden
 Rust is toegezegd.

Een snuifje voor de groot-bek.... in Transvaal. (Liedje).

Daar was een man eens in Transvaal, ha .. ha ..!
 Hij was heel moedig en brutaal, o, ja!
 Hij wou Oom Paul zijn neus afsnij,
 Als hij hem net maar beet kon krij
 Zo graag, o ja, zo graag! (bis)

Hij maakte zulk een hels lawaai, ha .. ha ..!
 Dat menig haan ook saam ging kraai, sa... sa...!
 En riep, ons is nou net verwoed,
 Ons dorst is naar Oom Paul zijn bloed,
 Want ons wil baas hier zijn. (bis)

Maar toen Oom Paul hem wou bekijk, o ja!
 Toen werd hij bleek gelijk een lijk, ha .. ha ..!
 Hij pakte gauw zijn boeltjie op
 En trok die kous al o'er die kop
 En liep net als een haas! (bis)

Hij vluchtte naar onz' Kaapse Strand o ja!
 En hiervandaan naar Engeland, tra .. la ..!
 Maar kreeg, nog eer hij ging aan boord
 Die koorts, is dit nie ongehoord,
 Zo bang was toen die held! (bis)

Nu hij in Eng'land veilig is, ha.. ha..!
 Nu liegt hij daar weer kras en kris, o ja!
 Dat hij die beste middel weet
 Hoe zul Transvaal nou op kan vreet
 Gelijk een stuk pastei.. (bis)

Nu, laat hem razen wat hij kan, o ja!
 Oom Paul jaagt hij geen vrees toch an.. ha.. ha..!
 En is hij ooit weer zo brutaal
 Om weer te komen naar Transvaal
 Dan jaag zul hem weer weg. (bis.)

‘De Star’.

(Toen dat laster-blad door de Transvaalse Regering voor een tijd werd geschorst).

‘De Star’, die eeuw'ge onruststoker!
 Kreeg eindelijk toch op zijn koker,
 Of zegge beter, op zijn kop!
 Hij dacht, hij kon Transvaal verdelen,
 Om 't dan in Eng'lands macht te spelen,
 Maar werd gauw in zijn loop gestop.

Ik had die ezel van een Dormer
 Zo 'n ongeboren staats-hervormer
 Of waarvoor hij zich zelf ook hou,
 Reeds lang gewenst al naar de kusten
 Van 't eeuwig grote land der ruste,
 Waar hij geen kwaad meer zal kan brouw.

Nu dat zijn Ster heeft uitgeschenen
 En voor een poosje is verdwenen,
 Nu acht die stoker 't zich ten plicht,
 De mensen die Transvaal bewonen,
 Een nog veel slechter pad te tonen,
 Dan door de Ster hen voorgelicht.

Hij gaat een ander blad nu stichten,
 Om d' Jingo's verder voor te lichten
 Op hun, nu reeds zo donk're paân,
 Een dwaal-ster, of zo 't 'wordt geheten:
 'The Comet', zal hen nu doen weten
 De slechtste weg om op te gaan.

Nu, wat voor licht er is te halen
 Van een Komeet, die steeds moet dwalen,
 Dat weet hij, Dormer, wis alleen;
 Nu, is het jingo-volk tevreden
 Op zulke lichten voort te treden,
 Dan deert het ons volstrekt niet, neen!

En mochten zij het hoofd zich stoten,
 Of zich bezeren aan hun poten,
 Dat woordje klinkt nu wel niet schoon,
 Maar 'k zou, al zag ik hen ook varen
 Recht naar de maan, dan nog verklaren:
 Zij krijgen hun verdiende loon.

**Aan mijn vriend E.W.A.
 (op zijn vijftigste verjaardag).**

Lieve vriend, gij viert dus heden
 Weder uw geboortedag,
 Vijftig jaren zijn tans henen
 Sinds gij 't eerst het daglicht zag.
 Ja, de tijd staat nimmer stille
 Altijd, altijd snelt hij voort,
 Door geen macht op aard of hemel
 In zijn vlugge vaart gestoord.
 Blijde dagen, droeve nachten,
 Bloemen, doornen, wild dooreen
 Strooit hij daagliks op de paden
 Van ons korte leven heen

Voor elk onzer, groot en kleinen,
 Wordt het op des levens weg
 Door de Grote Lotsbeschikker
 Onverbidd'lik neergelegd.
 Gij ook, vriend, hebt wis en zeker
 Menigmalen op uw pad,
 Voor des levens voor en tegen
 Ook uw deel en part gehad.
 Maar gelukkig heeft geen zorg nog
 Rimpels in uw wang geplooid,
 Noch de tijd zijn zilv'ren haren
 Op uw schedel uitgestrooid.
 Aan de zijde van uw gade,
 Zo getrouw als goed en schoon,
 Met uw kindren was u 't leven
 Min een kruis, dan wel een kroon.
 Maar ons lot, zo vol van wiss'ling
 Is zo onbestend op d' aard,
 Wijn het heden vreugd' en zegen,
 Morgen slechts weer zorgen baart.
 Doch, wat het u ook moog' brengen,
 Zij het vreugde, zij het pijn,
 't Is mijn wens dat God Zijn zonne
 Daaglik op uw weg doe schijn;
 En dat op uw verd're wegen
 Levenslust en levensmoed
 Steeds uw krachten mogen schragen
 In wat g' onderneemt of doet;
 Dat gij nog veel jaren smaken
 Moogt van voorspoed en van vreugd,
 En met ga, zowel als kinderen
 Smaken moogt een tweede jeugd;
 Ook, dat onze vriendschap duren
 Moog' ons hele levenstijd,
 Tot de dood die band komt breken
 En ons van elkander scheidt.

Na dat Engeland zijn zin gekregen had.

De moord is gepleegd,
 En de roof is volbracht,
 En de wijngaard van Naboth
 Is tans in uw macht.

Verheug u, O Eng'land!
 Roem vrij op die daad,
 Juich schreeuwend jingo!
 Langs weg en langs straat.

Uw rijk is het grootste
 En hoog staat uw troon,
 Maar onrecht vernedert
 En 't kwaad krijgt zijn loon.

De zuchten, geslaakt hier,
 De tranen geschreid
 En de bloedstroom die
 Afrika's grond heeft ontwaard,

Heeft niet tevergeefs
 Hier de zanden gekleurd,
 De tranen doen vloeien
 En harten verscheurd.

Der wezen gekerm en
 Der weduwen klacht,
 Wier mannen en broeders
 Gij wreed hebt geslacht.

Wier woning verwoest,
 Die onteerd en geplaagd,
 Zonder brood, of beschutting
 In 't veld werd gejaagd.

Neen erger, gevangen
 Tot zelfs in de nacht,
 Gevoerd uit hun land,
 Naar den vreemde gebracht.

Waarom al dat moorden?
 Waarom al die smaad?
 Waarom die vervolging,
 Die bittere haat?

Waarom? Om een deugd,
 Door u zelve vereerd:
 De zucht voor de vrijheid,
 Die elk Brit ook begeert.

Omdat ginds een volkje
 In Afrika's veld
 Niet zijn hoofd wil buigen
 Voor list en geweld.

Omdat het zijn vrijheid,
 Zo duur eens gekocht
 Tans niet prijs wil geven,
 Waar 't bloedig voor vocht.

Niet wil overleveren
 Aan list en geweld,
 Maar verkiest te sterven,
 Wordt de kans gesteld.

Beschaving erkent toch
 Het recht van elk mens,
 Of heeft England's beschaving
 Een nauwere grens?

Staat 'Ik' op de voorgrond
 Of kan het wel zijn
 Dat gij niet de wet kent
 Van het Mijn en het Dijn?

Of beschouwt het, verblind
 Door de lust naar het goud,
 Het tiende gebod, als
 Te saai en te oud?

O, weet dan, het uurtje zal
 Wis voor u slaan,
 Dat uw roof en uw hebzucht
 In rook zal vergaan.

Die influenza plaag. Een ware gebeurtenis.

Die influenza heerste erg
 Op 't land en in de stad
 En weinig was er die zijn klauw
 Al niet had beet gehad.

Hij dwaalde door die luchtruim rond,
 Hij zat langs straat en pad,
 Kroop zelfs, vond hij die deur gesluit
 Deur 't kleinste sleutelgat.

En vat hij jou eerst bij die nek,
 Drink dan maar medicijn,
 Slik pille bij die hoop, maar tog
 Kom jij nie vrij van pijn.

Nig Lettie, en neef Piet, haar man,
 Het altijd nog gehoop
 Dat hij hul deur voorbij zou gaan
 En dat hul vrij zou loop.

Maar zie, hul meid, die Krissie heet,
 Die kreeg het deur een kou
 En viel daar als een baksteen neer,
 Van pure pijn half flauw.

‘O Jemini!’ riep Lettie uit,
 ‘Nou kan jij daarop gaan,
 Ik krijg dit ook, want mij zal dit
 Gewis nie overslaan.’

‘Nieuwjaarsdag leg ik in die kooi
 Wel halfpad dood misschien,
 'k Zal tert noch hoenders dan kan eet,
 Let op, jul zal dit zien.’

En waarlik, één dag vroeger nog,
 Alreeds op oudejaar
 Had d' influenza Niggie Let
 Gepak al bij die haar.

Nu moest neef Piet met veel geweld
 Haar bene en haar lijf,
 Net van die kop tot aan die voet,
 Met smeergoed in gaan vrijf.

‘Pas op tog man! Jij krijg dit ook,’
 Maar Piet is moes een vent
 Zo ongelovig als een paal,
 Dit is aan elk bekend.

‘Nee!’ sprak hij stout, ‘ik is nie bang!
 Hou jij maar jouw gemak,
 Hij zal vir mij nie, zo 's een aap,
 Maar bij die stert kan pak.’

Doch kijk, een mens moet nooit gaan roem,
 Hoe krachtig hij mag wees;
 Jij mag die baas speel o'er jouw wil
 Maar nog nie o'er jouw vlees.

Want pas was daar drie dage om,
 Of Piet die lag zo plat,
 Alsof jij met een Mauser roer
 Hem goed getroffen had.

Hij kreunde en steunde van die pijn,
 Ja, brulde in zijn leed,
 Gelijk, zoals die Boek ons zeg,
 Die Bul van Bazam deed.

Hij lag geschei van Lettie nou,
 In 'n kamer gans alleen,
 En wenste d' influenza, kijk,
 Die Hemel weet waarheen!

Och, denk tog vrinde, welk een ramp
 Die twee, die menig jaar
 Elkaar zolang verwarmd had,
 Gescheiden van elkaar.

Zij, in een kamer, voor in 't huis,
 Hij, tot zijn grootste straf
 In 'n ander een, aan d' achterkant
 Heel verre van haar af.

Wel riep hij dikwels angstig uit:
 'Hoe gaat dit tog mijn schat?'
 Maar antwoord kreeg hij zelden weer
 Of, 't bleef heel lang op pad.

Die Dokter kwam nou elke dag,
 En vulde trouw hun maag
 Met drankies, vieselik van smaak,
 Want Dokters doen dit graag.

Nig Lettie bleef zo in haar bed
 Een tiental dagen lang,
 En Piet ruim zeven, 't werd dus tijd
 Naar opstaan te verlang.

Die Dokter zeide nu aan Let
 'Is 't morgen mooie weer
 Kruip dan gerust die kooi maar uit,
 Dan krijg jij krachte weer.'

Neef Piet die wist van niets nog af,
 Hij las maar die koerant
 En schold die influenza uit,
 Met 't volk van Engeland.

Want wie wist vroeger hier bij ons
 Van zo 'n ziekte af?
 Net van zij hier gekomen zijn,
 Wordt ons daarmee gestraf.

Wel, 's middags, toen in d' eenzaamheid
 Hij zo te denken lag,
 En niets meer om zich henen, dan
 Zijn eigen neus maar zag,

Wie kwam daar zachtjes aangetreên,
 Onhoorbaar als een Elf!
 Zijn vrouwtje reeds zo lang gemist,
 Zijn trouwe wederhelf.

Daar stond zij eensklaps voor zijn bed,
 En zag hem lachend aan;
 'Wel Zaterdag!' zo riep hij, 'vrouw!
 Waar kom jij nou vandaan?'

'Ruim zeven dage vloten heen,
 Sinds ik jou 't laatste zag,
 Kom pak mij daad'lik om die nek,
 En zeg mij goeie dag!'

'Een zoen of twaalf die moet ik hê
 Want luister wat ik zeg,
 Met minder kom jij uit mijn arm
 Van middag hier nie weg.'

'Nee!' zeg zij, 'man, vandaag nog nie,
 Jij is nog veel te ziek;
 Als ons nou zoen, krijg een van twee,
 Dit 's zeker, die koliek.'

Hij moes toen maar tevreden zijn,
 Dat hij haar op die hand
 Kon zoen, en daarna kon bevoel
 Terdeeg van alle kant.

‘Ah nee!’ sprak hij, ‘jij is nog vet,
 Jouw heupe nog mooi rond,
 Ik wed, jij haal nog op die schaal
 Ruim honderd zestig pond.’

‘Kom, zet jou op die stoel hier neer,
 En praat zo wat met mij,
 Hoe jij die tijd het deurgebreng,
 Terwijl ons was geschei.’

‘Nee!’ sprak zij, ‘ik moet lug hê, man!
 Dit zal jij tog wel weet,
 Ik gaan nou in jouw study zit
 Om daar mijn soep te eet.’

Hierop draai zij bedaard haar om,
 En gaan weer stadig heen,
 Wyl Piet daar met een zuur gezig,
 Bleef liggen weer alleen.

Baas Job was een geduldig man,
 Zoals moes ieder zeg,
 Maar 'k twyfel of hij zonder vrouw
 Zolang alleen zou leg.

In 't kort, eer Lettie nog haar soep
 Naar binnen het kon slaan,
 Zag zij neef Piet gelijk een geest
 Vlak voor die tafel staan.

Hij kon nog in die bed nie blijf
 Na zij was opgestaan,
 Nam een besluit, en trok ook gauw
 Zijn broek en baadjie aan.

Nu was weer albei op die been,
 En ging dit eerst wat zwak,
 Hul kragte zou wel gauw weer kom,
 Na rust, en wat gemak.

Die dokter kwam, en sprak: 'kijk hier!
 Ik vind Neef Piet erg pap,
 Jul moet albei naar buiten toe
 Om eerst weer op te knap.'

Zoals hij zeide, werd gedaan,
 Die reisje werd gemaak,
 En toen hul weer die huis betrad,
 Was alles in die haak.

Neef Piet was fris, Nig Lettie daarbij,
 Die lekk're buitenlug
 Had d' influenza dood gemaak
 Of liever, weg laat vlug.

Nig Lettie is weer opgeruimd,
 En zo is ook Neef Piet,
 Zul lach, en schop nou achterop,
 Zo 's osse wat jij ziet.

F. du Rand.

**(Ter dood gebracht op 5 April 1902 door de Engelsen in de
 Vrijheidsoorlog; geschreven bij het zien van zijn portret).**

Men noemde u 'Rebel',
 En doemde u ter dood,
 Omdat, voor 't heilig recht,
 G' uw broed'ren bijstand bood.
 Gij streedt niet om gewin,
 Maar slechts voor 't Heilig Recht,
 En zulken worden nooit
 De heldenaam ontzegd.

Voor ons dus blijft gij groot,
 Gij dapp're zoon van 't land,
 Voor haters wel Rebel,
 Voor ons, de Held Durand!
 Niet in de strijd gedood,
 Maar op 't schavot geslacht,
 Wordt steeds bij ons uw naam,
 Als van een Held herdacht.

Waar het Jingovolk zijn gerechtigheid vandaan heeft gekregen.

Toen 't heilig regt werd uitgedeeld,
 Zond elke volk zijn afgezant
 Om van 't regt, voor eigen volk en land
 Te ontvangen, zelf uit hogehand.

Het Engels volk, verdold op regt,
 Zo 's men nog altijd horen kan,
 Zond ook zijn John, (ons noem hem Jan)
 Maar John die was een jingoman.

Wel, John trok met die and're mee,
 Doch het op pad maar deurgevegt,
 Een ieder was vir hem te slegt,
 Elk was verkeerd, en hij slegts regt.

Hij dagt nie, dat hij nog zijn regt
 Eerst bij die Grootbaas moes gaan haal
 Maar John was altijd zo brutaal
 Hij 't steeds gehou van poch en praal.

Wel, toen hul op die plek daar kom
 Het elk gezant die regt gekrij,
 Een regt voor jou, zowel als mij,
 Waar niemand onregt deur zou lij.

Nou, iedereen was hoogst tevrede,
 En trok toen gauw naar huistoe weer,
 Om aan zijn volk die wet te leer,
 Die regt zou doen aan knegt en heer.

John ging ook weg, maar langs die pad,
 Nie ver af, zag hij een kantien,
 Alwaar veel bottels was te zien,
 Vol whisky, wel een soort of tien.

Dit leek vir John toen al te mooi,
 Hij keek zo eerst een slaggie rond,
 Maar toen die water uit zijn mond
 Met straaltjies afloop op die grond,

Kon hij dit nie meer langer hou,
 Maar hol daardie kantiendeur in,
 En vraag om whisky-brandy, gin,
 Want elk van die was naar zijn zin.

Hij schonk en dronk naar hartelust;
 Eerst werd hij vrolik, toen half pap,
 Maar eind'lik tog zo slap, zo slap,
 Dat hij nie meer zijn kop kon krap.

En toen hij nou van niks meer wist,
 Ontviel hem daar het heilig blad,
 Dat voor zijn volk de grootste schat
 Die 't ooit kon krijgen, hield bevat.

Zijn pijpie, die hij had gerookt,
 Ontglipte ook aan zijn zwakke hand,
 Viel op de grond, en stak, o schand!
 Het zo geheiligd blad aan brand.

Pas was John uit zijn roes ontwaakt,
 Of zocht, en keek nu o'eral rond
 Naar 't blaadje; tot hij op de grond
 Slegts 't hoopje as daarvan nog vond.

Wat nu te doen? hij moest zijn volk
 Verslag tog doen van 't gene dat
 Hij pas voor hem ontvangen had,
 Maar weer verloren op die pad.

Hij dagt, en dagt zich halfpad lam,
 Maar kreeg een plan toen in zijn kop,
 En stelde, na een fikse dop,
 Een eigen wet van regt daar op.

De whisky-geest bezielde hem
 En dreef zijn pen zo vlugtig voort,
 Dat slegts het krassen werd gehoord,
 Waar 't regt verdraaid werd en vermoord.

En toen zijn taak nu was volbragt,
 Las hij het voor aan 't volk vergaard,
 En zwoer heel plegtig bij zijn baard,
 Zijn regt, was 't ware regt op d' aard.

Hij kreeg het van de Grootbaas zelf,
 't Was zuiver als gelouterd goud!
 Maar, zei hun niet dat 't was gebrouwd
 Uit whisky-geest, heel sterk en oud.

En 't Volk, of liever, 't Jingo-deel,
 At alles op voor zoete koek,
 En vroeg niet eens in welke hoek
 Het stond beschreven, in Gods Boek.

Vele eeuwen zijn vervlogen,
 Maar het dwaze jingodom,
 Zweert nog bij die wet, zo krom,
 Waar hen John mee heeft bedrogen.

Alle volken die er leven,
 Houden zich aan 's Heren regt,
 't Jingodom alleen, die hegt
 Aan het regt deur John gegeven.

Wie bewijzen wil, en tonen
 Dat het met Gods regt niet strook,
 Zal tog, hoe welsprekend ook,
 Nooit zijn moeite zien belonen.

't Is vergeefs hun voor te preken,
 Met hun oren vol van slijk,
 Nog te minder, als het blijk
 Dat zij d' vingers er in steken.

Aan de wet der tien geboden
 Heeft geen jingo ooit gehegt,
 Slegts de spreuk dat 'Magt is regt',
 Blijft de wet die zij vergoden.

Laten zij zich dus verkleven
 Aan hun schone John's gebod,
 Wij, wij volgen die van God
 Die 't wis all' zal overleven.

Op het koperen bruiloftsfeest van mijn vriend J.v.H.

Toen vriend Janni, jong van jaren,
 Doch bekwaam al om te paren,
 Want zijn kin zat reeds vol haren
 Voor het eerst zijn Letjie zag,
 Ging zijn hart zo woest aan 't kloppen
 Dat geen pleisters of geen droppen
 Dit bedaren kon, nog stoppen
 Evenmin bij dag als nag.

Dokters konden 't niet genezen,
 Want hun raad zou, als voor dezen,
 Drankjes weer, of pillen, wezen
 En dat hielp niet voor zijn nood;
 Daarom zonder lang te dralen

Om bij hen nog hulp te halen,
 Die men dan nog moet betalen
 Zelfs al maken zij je dood;

Ging hij, op verliefde benen
 Onder zuchten, onder stenen
 Naar zijn lieve Letjie henen
 Om zijn nood aan haar te klaag,
 Haar te zeggen, dat zijn hartje,
 Volgens rekening van Bartje,
 Minder waard was, dan een kwartje,
 Als hij haar nie kon behaag.

Maar wat wonder, wat verblijden,
 Toen zij zelf ook moest belijden
 Dat haar eigen hart bij tijden
 Klopperig was en in die nauw;
 Dat ook zij, met angstig smachten
 Hele dagen, ganse nachten
 Al gestadig door bleef wachten
 Dat hij spoedig komen zou.

Kijk, toen Janni dit moest horen
 Dacht hij in zijn vreugd te smoren,
 En verliefd tot aan zijn oren,
 Nam hij spoedig een besluit
 Wreef zijn hart, - dat volgens Bartje, -
 Niets meer waard was als een kwartje,
 Hevig tegen Letjie's hartje,
 En al 't kloppen was toen uit.

Doch, als mensen die hun zaken
 IJverig doen, en blijven waken
 Om het hecht en sterk te maken,
 Traden zij nu blij van zin,
 Onder wensen van hun vrinden
 Dat zij 's levens voorspoeds winden,
 Op hun tocht mocht' ondervinden
 Blij, hun huwliksbootje in.

Sinds die tijd zijn zes paar jaren
 En een halve, heengegaan,
 En vriend Janni ziet zijn Lettie
 Altijd nog vol liefde aan.
 Driemaal reeds, - gij weet het vrinden, -
 Heeft de oude Baviaan,
 Met een kleintje, kaal geschoren,
 Voor hun huwliksbed gestaan;
 Of vriend Jan getrouw zijn plichten
 Als een vader heeft volbracht
 Om die kleintjes pap te geven
 Over dag, of zelfs bij nacht,
 Of hij hul aan slaap gemaakt het
 En die doekies aangeleg,
 Als zul kwaad soms het gedaan
 - Wat ik jul nou nie mag zeg, -
 Zal zijn vrouwtje kan verklaren
 Doch, laat ons daar nie op staan,
 Janni zal toch vol gaan houden
 Dat hij dit goed heeft gedaan.

Twaalf en half jaar nu geleden,
 Stondt gij, als een groene paar,
 Rijk getooid met lentebloemen,
 Vol van hoop voor 't echtaltaar.
 Jong, vol moed en zonder vreze,
 Tradt gij toen de toekomst in,
 Want de liefde was uw wapen,
 En uw leuze: 'Een van zin',
 Van uw schone lentebloemen,
 Zijn er vele sinds vergaan,
 Zo ook meen'ge droom uws levens,
 Slechts de hoop, is blijven staan;
 En zo lang die heldre sterre
 Licht blijft werpen op uw pad,
 Zal geen wiss'ling u hier schaden,
 Blijft het leven u een schat.
 Wat de toekomst nog zal baren,
 Is verborgen voor 't gezicht,

Slechts de tijd, die zal het klaren
 Als zijn hand de sluier licht.
 Tracht niet naar 't geheim te peilen
 Dat een hogre hand omvat,
 Smaakt de vreugde, pluk de bloemen,
 Die er bloeien op uw pad;
 Reist uw weg met blijde harten,
 't Kenmerk van tevredenheid,
 Vol vertrouwen op de Leidsman,
 Die naar 't betere land u leidt.
 Kom dan vrinden, hier vergaderd,
 Laat ons vrolik met elkaar,
 Onze wensen nederleggen,
 Op hun kop'ren echtaltaar;
 En dewijl nu toch aan 't spreken,
 Zal ik voort maar blijven gaan,
 'k Hoop, dat gij mij zonder morren,
 Wel die vrijheid toe zult staan;
 Slechts wil ik u dit verzoeken:
 Vul uw glaasjes tot de rand,
 Op een wens toch moet men drinken,
 Anders houdt het nimmer stand.

Nu waarde paar,
 Hier bij elkaar,
 Spits goed uw' oren
 Om 't aan te horen.
 Mijn wens, dat ge als man en vrouw,
 Hier saam, zo lang moogt leven,
 Totdat ge als Methusalem,
 Maar neen! dat 's overdreven,
 Want, negen-honderd jaren! kijk,
 Dat is om van te beven,
 En 'k wed, was hier die oude paai,
 Dat hij me een wenk zou geven,
 En zeggen dat hij 't lelik vond,
 Zo gij hem na moest streven.
 In elk geval, ik wens u toe,
 Dat gij te zaam moogt leven,
 Zo lang, totdat gij zegt, genoeg!

Laat ons de geest nu geven;
 En moog in al die tijd, 't geluk
 Getrouw uw pad omzweven;
 U 's levens allergrootste schat,
 Gezondheid, nooit begeven,
 Ook zelfs nog op de oude dag
 Zijn bloemen voor u weven
 Zodat gij vol tevredenheid
 Moogt scheiden uit dit leven.

Maar kijk, hoe dom! daar 's nog een wens,
 Ik had het haast vergeten,
 Neem het dus als dessert maar aan,
 Dat komt toch steeds na 't eten,
 En smaakt soms nog het lekkerste,
 Zoals gij zelf zult weten.
 Het is een wens, gestaag herhaald,
 Heel oud en afgesleten,
 Maar die ik denk, dat altijd nog
 Wel nommer één mag heten,
 Want hoe het ook in 't huw'lik gaat,
 Die zaak wordt nooit vergeten,
 Men zal zijn dinner laten staan,
 Om van 't dessert te eten;
 Ja, menig paar proeft al er van,
 Voor dat het heeft ontbeten.
 Dus, waarde bruidspaar, sta mij toe
 Om u nu te doen weten
 De inhoud van mijn laatste wens
 Die 'k bijna had vergeten:
 Dat Janni trouw bij dag en nacht
 En zonder veel omrasie,
 Zijn plicht aan vrouwlief mag betracht,
 Met veel plezier en grasia!
 En dat ook Lettie van haar kant,
 Gans zonder kontemplasie,
 Haar manlief dapper bij mag staan,
 Met deftigheid en stasie!
 En komt er dan na korte tijd
 Een kleine schreeuwers-basie;

Een meisie, of wel anders om,
 Een jongen van Jan Klaasie,
 Dan hoop ons nie dat pa of ma,
 Bij zo 'n blijde okkasie
 Die toch maar eenmaal komt in 't jaar,
 Zal denken, welk temptasie!
 Wat het ons aan zo 'n snoeterbek,
 Zo 'n zuiger aan een glasie,
 Maar liever, op hem trots zal zijn
 Ter ere van ons Nasie!
 En dat ons almaal hier vergaard,
 Ik noem ons maar pakkasie,
 Getuige mag, bij d' intree zijn,
 Van zulk een schreeuwersbasie;
 Wat zeg ik, één? nee 'n heel dozijn,
 Dit geeft wel meer omrasie,
 Daar twaalf stuks wis meer leven maakt
 Dan net maar één Jan Klaasie,
 En ook meer zorg en geld vereist
 Voor kost en edukasie,
 Maar 't zal ook meer tot voordeel zijn
 Voor ons nog kleine Nasie,
 En wat ons zelven mag betref,
 Wij hopen met veel grasie,
 Zodra er een versijnen mag,
 Hem met geleerd orasie,
 Of door een blijde welkomstlied,
 Bij opgeheven glasie,
 Te dopen als een nuwe lid,
 Van d' Afrikaanse Nasie.

Nu vrinden, hiermee is ik klaar,
 Drink elk nu maar jul glasie
 Ter ere van het Bruidspaar uit,
 Bij deze blijde okkasie.

Na de vrede gesloten was in 1902.

De strijd is o'er en stille vree
 Heerst eind'lik weer in 't land,
 Want d' oorlogsfakkel is geblust,
 Die moord verspreidt en brand.

Het machtig Eng'land bleef de baas,
 Wijl 't heilig recht zich boog
 En wreed in 't stof vertreden werd
 Voor 's eeuw'ge Rechters oog.

Geloof noch bede baatte hier,
 Al schonk het strijd'ren kracht,
 Het heldevolk, hoe dapper ook
 Bezweek voor d' overmacht.

Waar twintig stonden tegen een,
 Geholpen door verraad,
 Daar is de overwinning toch
 Volstrekt geen heldedaad.

Roem Eng'land om die zege niet,
 Het strekt u slechts tot schand
 Uit roofzucht voerde gij die strijd,
 Staat daar uw vlag geplant.

Gij durft niet, met de hand op 't hart,
 Uw ogen opwaarts slaan
 En zeggen, dat voor 't heilig recht
 Die strijd werd aangegaan.

't Was vuige hebzucht, minder niet,
 Die u heeft aangespoord,
 Gij hebt de wijngaard lang begeerd
 Die Naboth heeft behoord.

Gij schroomdet voor geen weeuwen klacht
 Noch wezen hulpgeschrei,
 Uw doel was slechts, het goudbezit
 En 't rijke land daarbij.

Gij wildet Heer en Meester zijn,
Waar' het moog'lik van 't heelal,
Zoudt gij dan vrezen met uw macht
Voor 't kleine heldetal?

Gij noemt u zelf een Christenvolk,
't Beschaafde op onze aard,
Waant gij u, na deez' wrede krijg
Die erenaam nog waard?

Kunt gij van 't Afrikaander volk,
Dat voor uw juk tans buigt,
Verwachten, dat het voor die daad
U achting nog betuigt?

Nu gij een vrijheidlievend volk,
Dat nooit het vrije hoofd
Voor enig dwangjuk buigen wou,
Zijn vrijheid hebt ontroofd!

Nu gij een twintig-duizend-tal
Tot weerstand niet in staat,
In kampen wreed daar sterven liet
Uit hebzucht en uit haat!

Spreekt gij nu van vergeten en
Vergeven van al 't leed?
Zeg, sluit dat ook de oorzaak in
Waar gij het al om deed?

Gij biedt ons nu d' olijftak aan,
Wenst vriendschap tot de dood,
Maar toont, bij al uw schone taal
Ons steeds de bokkepoot.

Beticht gij d'Afrikaanders niet
Nog steeds van euvelaan,
Waarvan gij weet dat ze nog nooit
Werd' door ons volk begaan!

Zo grieft gij ons nog elke dag
 Door vuige lastertaal
 En vindt, wat slechts ons volk bekladt
 Bij u een goed onthaal.

Gij biedt ons dus met d' ene hand
 De vredepalm wel aan,
 Maar houdt de roe in d' and're klaar
 Om weder toe te slaan.

Wie boodt gij eretitels aan?
 Wie schonkt ge 't erekruis?
 Wis niet aan hen, die voor het recht
 Dorst spreken voor de vuist.

Ook niet aan hen, die onvervaard
 U smeekten, recht te doen,
 Zowel om 't Recht, als om uw naam
 Voor verd're schand te hoên.

Maar die uit hebzucht, heerszucht, haat
 Deez' oorlog heeft begeerd,
 Uw naam en faam door 't slijk gesleurd,
 Hebt gij aldus vereerd.

Gij hadt de macht aan uwe zij
 En vroegt dus niet naar recht,
 Geen volk, dat groot is, handelt dus
 Noch smijdt zijn naam zo weg.

Gij, groot en machtig in u zelf,
 Kreegt hulp van elke kant,
 Want waar gij slechts uw goud aanbodt,
 Daar reikt' men u de hand.

Wel spotte men met uw bedrijf,
 Had meelij met 't verdriet
 Van 't arme volk, zo wreed vervolgd,
 Maar verder ging men niet.

Neen, erger nog, daar 't groot Euroop
 Zich aan uw zijde sloot
 En niet uit vrees, maar meer om 't goud
 U zelfs zijn hulpe bood.

U wapentuig en paarden gaf,
 En voedsel bovendien,
 Maar van onzijdigheid volstrekt
 Geen schaduw zelfs liet zien.

Ja, meer nog, 't toeliet, ongestraft,
 Dat gij daarbij meteen
 Het Haags traktaat, bezegeld pas,
 Stoutmoedig kon vertreên.

En gij ook, gij Amerika,
 Gevoelloos voor het leed
 Van hen, die als uw Vad'ren eens
 Voor heil'ge vrijheid streed'.

Inplaats die zwakken hulp te biên
 En voor het recht te zijn,
 Verbondt gij u, eer tegen hen,
 Tot meerd'ring van hun pijn.

Gij krijgt uw deel ook van de buit,
 Kocht England niet uw vee?
 En deedt gij niet om 't lieve goud
 Ook met Europa mee?

O, roem niet op uw zucht voor 't recht
 Noch op uw Christlikheid,
 Gij die u volg'ling van Hem noemt,
 Maar toch Zijn leer bestrijdt.

Vond England in Euroop geen steun
 En bij u zelf ook niet,
 Dan wis was zoveel gruweliks
 Nooit aan ons Volk geschied.

Maar weer is nu de oude spreuk
 Gebleken al te waar,
 Dat grote honden zelden maar
 Gaan vechten met elkaar.

Maar alles is, God dank nu toch
 Tot ruste weergekeerd
 En d' oorlog heeft ook 't Britse volk
 Een bittre les geleerd.

Schoon nu de Boer zijn vrijheid mist,
 Hem kwelt geen zelfverwijt,
 Doch kan de Brit hetzelfde zeg'
 Na deze bloed'ge strijd?

Wie zal zijn plaats bekleden? (Aan de nagedachtenis van Onze Jan).

Wij missen, ja, wij missen hem,
 Vooral in deze tijden;
 Hij, die ons door zijn raad en stem
 Stil, onbemerkt, maar toch met klem
 In alles wist te leiden.

Hij is niet meer, onz' oude held!
 Bemind, vertrouwd door allen,
 De vriend zijns volks, die geen geweld
 Noch listen, op het gladde veld
 Der politiek, deed vallen.

Hij was de Leider, Raadsman, Tolk,
 Naar wie we altijd gingen
 Om hulp en raad, wanneer de nacht
 Ons dwalen deed, en sloot en gracht
 Ons met gevaar omringen.

Nu dwalen wij als schapen rond,
 Beroofd van onze leider;
 Wij weiden als op vreemde grond
 En vragen angstig elke stond
 Waar is onz' oude strijder?

Zo velen nemen wel de staf
 Ons vragend hen te volgen,
 Maar bieden ons slechts stro en kaf,
 Voor 't goede voedsel dat hij gaf
 En gretig werd verzwolgen.

Geen een, heeft nog door woord of daad
 Getoond, te zijn een leider!
 Wel zijn zij tot een 'speech' in staat
 Maar toch, trots al hun grote praat
 Blinkt nog geen een als strijder.

De vastheid van karakter toch,
 Door 'Onze Jan' bezeten,
 Wordt door ons Volk vergeefs gezocht,
 En schijnt aan geen dier leiders nog
 Tot hier te zijn gemeten.

Die zucht, om niet voor eigen eer,
 Of eigen zelf te leven,
 Die goud en titels evenzeer
 Veracht, om aan zijn volk te meer
 Wat hij bezat, te geven.

Die heeft, ik zeg het met veel spijt,
 Geen een ons nog doen merken,
 Misschien, wie weet, zal nog de tijd
 Door worsteling en harde strijd
 Dit wonder voor ons werken.

En dan, zijn doorzicht en beleid
 In zoveel duistere zaken,
 Die hij, waar andren als om strijd
 Nog peinsden, in een korte tijd
 Ons helder wist te maken.

Op wie zijn mantel vallen zal
 Van die het tans begeren,
 En wie zo vast zal staan en pal
 Uit heel dat nieuw're leid'ren tal,
 Moet nog de tijd ons leren.

Een jaar is bijna heengegaan,
 Sinds hij ons moest verlaten,
 Maar nog treedt niemand in zijn paân
 Noch wijst de rechte weg ons aan,
 Dan enkel slechts met praten.

Maar ijd'le woorden helpen niet,
 Men moet met daden tonen,
 Dat ook de geest, als die van hem
 Met vastheid en met echte klem
 Moet bij een leider wonen.

Wij missen hem maar al te zeer
 Vooral in deze tijden,
 Nu d' Unie ons al meer en meer
 In raads'len hult, die wellicht weer
 Ons tot verdeeldheid leiden.

Want de Unie lijkt mij naar een zak
 Vol raadselen en plagen,
 Met menig, menig ongemak,
 En die wij, als een draag-os pak
 Met spijt nog zullen dragen.

Geen heeft door daden nog getoond
 De rechte weg te weten,
 En dat de geest die in hem woont
 Hem waardig maakt, te zijn gekroond,
 Een 'Onze Jan' te heten.

Want 'k zie tot nog toe, 'eigen zelf'
 De boventoon hier voeren;
 't Lijkt niet verdeling 'om de helft';
 Uit twaalf parten is het zelf,
 Waarop de meesten loeren.

Het oud gebod zegt ons terecht,
 Gedenk toch ook de armen,
 Maar 't nieuwe weer van tans, dat zegt:
 Hij die, bij 't vuur zit, heeft het recht
 Om zich het eerst te warmen.

En menigeen, geloof mij vrij
 Heeft zich voor jaar en dagen
 Alreeds zo goed verwarmd, dat hij
 Geen jasje meer, als ik of jij
 Hoeft voor de kou te dragen.

Oom Piet M s met zijn snuifdozen. (Op verzoek)

Oom Pieter is een goeie man,
 Waarom dit te verzwijgen?
 Al zoek jij heel de wereld door,
 Als boesmans naar een bok zijn spoor,
 Jij zal geen beter krijgen.

Hij wordt bemind door klein en groot
 Een elk noemt hem 'Oom Pieter',
 Hij danst met jou, en zingt met mij,
 Is daarom vroom en goed daarbij,
 En toch geen Carmelieter.

Door al de dames die ik ken,
 Wordt hij bemind, geprezen,
 Zij zeggen: 'Waar Oom Piet ontbreek,
 Daar luistert niemand naar de preek,
 En kan geen pret ook wezen.'

Oom Pieter houdt van snuiven veel,
 Hij zegt, 'het is zo lekker,
 Temeer voor hem die slap'rig is,
 Is dit, hij weet het mos gewis,
 Een allerbeste wekker.'

Hij 's steeds gewapend, waar hij gaat,
 Met drie gevulde dozen,
 Een houdt hij voor de dames klaar,
 En d' andre is voor mannen maar,
 Of zegge, goddelozen.

De dames-doos is van een schelp
 En sluit zich met een knippie,
 En neemt een dame een snuifje 'r uit,
 Dan maakt zij eerst een raar geluid,
 En niest dan in een wippie.

Van zilver is de doos gemaakt
 Waaruit de mannen snuiven,
 En zijn hun neuzen vol gestop,
 Dan ziet men 't weder uit hun kop,
 Als fijne stofjes stuiven.

Want Oom zijn snuif is vreeslik sterk
 En prikt de hersen-schalen,
 Atjika!... hier, atjika daar!
 Van al de snuivers door elkaar,
 Hoort men gestaag herhalen.

Maar toch, hoezeer men proest en niest,
 Zo dames alsook heren,
 Is toch Oom Pieter met zijn doos,
 Hun hartewens, hun grootste troos,
 Ja, enig zielsbegeren.

Van d' Kaap, tot in het ver Transvaal,
 Hoort men Oom Pieter roemen,
 Als een mocht zeggen, 'k ken hem niet',
 Dan hoeft men enkel maar Oom Piet
 Met z'n knippie-doos te noemen.

Van vele dames is mij al
 Het nieuws ter oor gekomen,
 Die dikwels door de hele nacht
 Met droef gezucht en naar geklacht
 Van Oom Piet z'n doosie dromen.

Twee lieve weewtjies, noem ze maar
 Nig Lizzie en nig Rozie,
 Zien steeds elkander nijdig aan,
 En storten menig droeve traan
 Net om Oom Piet zijn doosie.

Oom kan dus heel tevreden zijn,
 Zijn naam zal nimmer sterven!
 Als hij maar net zijn dozentel,
 Bij 't heengaan uit dit aardse dal,
 Aan een van hen laat erven.

Laat Frankrijk zijn Napoleon,
 Brittanje Nelson noemen,
 Wij zullen, wat er ook verga,
 In ons geliefd Zuid-Afrika
 Op onz' Oom Pieter roemen!

Een vrouwetong.

Een vrouwetong, een vrouwetong
 Is net een snaakse ding,
 Dit 's moeilik om dit te beskryf
 Dit 's kort en lang, dit 's slap en stijf,
 Een ding, die nimmer rustig blijf
 En niks ooit kan bedwing.

Een vrouwetong, een vrouwetong
 Is net een wonder ding,
 Dit 's nauweliks een vinger lang,
 Maar rek soms langer dan een slang
 En kijk, een man word soms mos bang!
 Als hij dit rond ziet spring.

Een vrouwetong, een vrouwetong
 Is iets heel zonderling,
 Jij hoef dit met geen speld te prik,

Een veertjie kan dit op laat schrik,
 Maar gaat dit eenmaal aan die klik,
 Dan kan geen macht dit dwing.

Een vrouwetong, een vrouwetong
 Is een gevaarlik ding,
 Nou spring dit hier, en dan weer daar,
 Van hot af, in een blits naar haar,
 Wijl 't alles babbelt deurmekaar
 Of rondloop in een kring.

Een vrouwetong, een vrouwetong
 Is net's een vlooi wat spring,
 Hij 's nou op jou, dan weer op mij,
 Straks spring hij in een wip op zij,
 Maar waar hij grond vat, glo dit vrij,
 Daar bijt of steek zo 'n ding.

Een vrouwetong, een vrouwetong,
 Dit 's waar, wat ik hier zing
 Maak soms die sterkste man bevrees,
 Want, hoe hij in zijn reg mag wees.
 Zij praat hem dronk, totdat zijn gees
 Hem in zijn stevels dring.

Een vrouwetong, een vrouwetong,
 Ja, 't is een wonder ding,
 Al keer jij dit vast in een hoek,
 Dit overschreeuwt die beste boek,
 Naar woorde hoef dit nooit te zoek,
 Om zich weer los te wring.

Een vrouwetong, een vrouwetong,
 O mans! pas op daarvoor,
 Dat jul dit op geen proef gaat stel,
 Want glo mij wat ik hier vertel,
 Jul leve word hier tot een hel
 Tenzij jul niks kan hoor.

Een vrouwetong, een vrouwetong,
 Och, gaf de Heer 't in stee
 Van zoveel babbelende kracht

Meer zwijgens-lust, die zoet en zag
 Zoveel meer op onz' aard vermag
 En bijdraagt tot de vree.

O zachtheid! die het vrouw'lik schoon
 Wel duizendmaal verhoogt,
 Gij heilige deugd! zo engelrein,
 Gij trooster onder leed en pijn,
 O vrouw, wat zoudt gij groter zijn
 Met haar in 't mann'lik oog.

Wat zou onz' aard' ook schoner zijn
 En meer aan zegen rijk,
 Wat zou er warmer zonneshijn,
 Met meerder geur'ge bloemen zijn,
 En werd ook 't leven zonder pijn,
 De Hemel meer gelijk.

Op de dood van Piet. (Onze hoenderhaan).

Overleden
 Op heden,
 De vierde Junie,
 In het derde jaar van de Unie,
 Is onze arme Piet de Haan
 Verhuisd naar de Maan,
 Hij zou er zeker niet naar toe zijn gegaan
 Als de keus aan hem had gestaan,
 Want was hem de kans gegeven
 Dan was hij in het leven
 Hier, zeker langer gebleven.
 Maar evenals bij ons mensen,
 Heeft ook de leeftijd van een hoender, zijn grenzen
 Want als Magere-Hein ons aan komt kijken,
 Dan vraagt hij niet eerst, of wij 't lijken;
 Hij knikt maar slechts, en mens of dier

In een wip zo idood als een pier;
 Zoals het met arme Piet
 Ook tans is geschied.

Onze Piet was een vondeling, of verdwaalde kuiken,
 Die zijn thuis verloren had tussen bossen en struiken
 En half uitgehongerd bij ons kwam,
 Alwaar Louisa, onze kok, hem in bescherming nam,
 Hem kost volop gaf, en van toen aan
 Hem de naam gaf van Piet de Haan!
 Hij groeide voorspoedig, en begon gauw al te kraaien
 En flikkers te slaan met kunsten en draaien
 En achter de hennetjies aan te pagaaien,
 Zodat men hun veren in 't rond kon zien waaien,
 En elk van hen, onder groot gekakel
 Of liever, onder hels spektakel
 Als ik het zo mag zeggen
 Getrouw haar eitje ging leggen.
 Wel een bewijs, dat hij zijn hane-plichten
 Goed wist te verrichten,
 's Avonds, nog vroeg, bracht hij hen al naar hok
 En nam dan plaats tussen een paar in, op de stok,
 Dat gewis
 Het gemakkelijkste bed voor een hoender is.
 Des morgens om drie uur precies, zonder falen,
 Dan klapt hij zijn vlerken, en kraait zonder dralen.
 Zo doet hij elk half-uur, zonder te stop
 Tot hij ziet dat het dag is, en ieder staat op.
 Dan gaat hij aan 't dansen, en zoent weer zijn vrouwtjes,
 Zo lelike als mooie, zo jonge als oudjes,
 Neemt saam zijn ontbijt en doet naar behoren,
 Zijn plichten weer trouw, zoals daags van te voren.
 Zo kwamen zijn dagen, en snelden weer henen
 In vrede en rust zonder kommer of wenen,
 Maar zo's boven gezegd, is een hoender zijn leven
 Net's dat van de mens, voor een tijd hem gegeven.
 Slechts vluchtig en kort,
 Als 'n bloem die verdort,
 Want, heeft niet met recht
 Vader Salomon gezegd:

Dat er een tijd is van leven, en een tijd van te sterven,
 Een tijd van gezond zijn, en een tijd dit te derven?
 En zo ging het ook met Piet,
 Toen zijn gezondheid hem verliet,
 Kreeg hij een kwaal, misschien meer nog dan een,
 Verloor zijn eetlust, kwijnde, en ging toen heen
 Uit dit aards gewemel
 Naar de hoender hemel.
 Ik geloof echter niet,
 Dat het zo spoedig zou zijn geschied
 Als hij niet zo jaloers was geweest,
 Op gespikkelde Kees,
 De jonge haan, die met zijn vrouwen
 Ook wou vrijen en kermis houen,
 Hetwelk Piet niet toe wou laten,
 En zonder te praten,
 Want de hoenders doen dat niet,
 Daar elke uitdaging bij hen, door kraaien geschiedt,
 Begon het gevecht,
 Dat heel slecht afliep voor Piet, al had hij hier recht,
 Want Kees kwam met spoed,
 Ten hoogste verwoed,
 En begon, in het bijzijn van al Piet zijn vrouwen,
 Hem te pikken, te schoppen en op ander wijs te knouwen,
 Totdat de arme ou ziel,
 Daar half flauw van viel,
 En met bebloede kam,
 Dat sieraad der hanen, glad flauw en lam,
 Met moeite naar 't hoenderhok sloop,
 Of beter gezegd, er naar toe kroop,
 Alwaar hij in een hoekje,
 Net als een verbrijzelde koekje,
 Op de grond viel, waar Louisa hem vond,
 Hem verwarmde, en olie goot in elke wond,
 Die de wrede Kees, hem die dag
 Had toegebracht.
 Maar te laat; want de wonden, en al zijn verdriet,
 Was té zwaar, voor 't hart van een haan, zó als Piet.
 Hij kwijnde een poos nog, maar zonk toen terneer,

Als een held op het slagveld, en leefde niet meer!...
 Twee dagen geleden
 Nog moedig gestreden
 Voor 't recht, om zijn vrouwen
 Voor zichzelf te behoëen,
 En nu alreeds dood! ja zó dood
 Als die ouwe dichter Poot
 Of als ou Goeverneur Noodt.
 Of, om 't beter te zeggen, als een pier in een sloot.
 Maar hoe vele dagen,
 Zal misschien menigeen vragen,
 Of beter gezegd, jaren
 Zijn er over zijn hoenderkop henen gevaren?
 Wel, wat voor óns mensen, een maand betekent,
 Wordt in een hoenderleven, voor een jaar gerekend.
 Hij moet dus omtrent een veertigtal
 Hoenderjaren hebben bereikt in dit aardse dal,
 Toen Magere-Hein,
 Aan zijn lijden en pijn,
 Zijn slapen en waken,
 Een einde kwam maken,
 En nam hij hem uit 's werelds gedruis
 Mee naar het huis,
 Waar niemand 't hem lastig zal maken
 Of weer doen ontwaken.
 Als 'n hoenderburger, liet Piet bij zijn sterven,
 Twaalf weduwen of hennen na, om zijn boeltje te erven,
 Schoon, tussen twee haakjes, dat getal was te groot,
 En heeft gewis ook meegewerkt aan zijn dood,
 Want geen man, al is hij een haan,
 Kan daarvoor staan;
 Vader Salomo alleen,
 Maar na hem ook geen een.
 Huizen of meubelen had hij niet, want in zijn hok
 Sliep hij maar altijd op een stok.
 En geld? ik ben zeker, dat er geen oortje was,
 Want hij bergde nooit iets in een kas,
 Maar stopte alles in zijn bas,
 En droeg zelfs geen jas
 Waar een zak in was.

Een paar mielie-pitjes, en een korstje brood
 Was alles dat hij hun naliet bij zijn dood.
 Hij was dus armer dan Job
 Van zijn poot tot zijn kop.
 Ook kinderen had hij niet; schoon hij zijn best had gedaan
 Om ze te krijgen, was zijn hoop toch vergaan,
 Want trots al zijn wensen en dromen,
 Heeft hij nooit gepiep van een kuiken vernomen.
 Hij stierf dus bemind en hoog geacht
 Door allen, behalve zijn nageslacht,
 Want, zo's straks gezegd, tot zijn verdriet
 Bezat hij ze niet.
 Maar wat julle zeker schandelijk zal vinden.
 Is, dat geen van zijn vrouwen, die hem zó beminden in zijn leven,
 Hem na zijn dood nog trouw is gebleven,
 Of zelfs een traan
 Heeft gestort, toen hij heen was gegaan.
 Neen erger zelfs, toen hij daar nog stervende was
 Vrijden en stoeiden die merries al vas
 Met Kees, de nieuwe haan!
 Die nu in zijn plaats zou komen te staan,
 Ofschoon die schelm, zo snood,
 De grootste oorzaak was van zijn dood.
 En nu - wat rest ons, dan die brave
 Piet de Haan, te gaan begraven
 En op zijn graf te schrijven
 Dit motto, dat zal blijven:
 'Hij was een Koning in zijn stand,
 Van 't Hoendervolk hier in ons land,
 Die zich deez' ernaam verwierf,
 Twaalf vrouwen trouwde en toen stierf.'

Toast.**(Bij de huweliksvereniging van de jongeheer Kraan met mejuffrouw Pronk.)**

Kom vrienden, saam met mij
 Het glas omhoog geheven,
 Wij wensan aan dit paar
 Een lang gelukkig leven.

Een leven vrij van strijd,
 Of hoe men 't ook mag noemen,
 Een leven rijk aan vreugd
 En schone levensbloemen.

Waarin de zon steeds schijnt
 En nimmer stormen loeien
 En uit des levens bron
 Slechts melk en honig vloeien.

Zodat aan 't eind der baan
 Bei, nog van harte jonk,
 Zij trots is op haar Kraan
 Hij dito op zijn Pronk.

Aan de heer en mevrouw Kraan.**(Bij de geboorte van hun tweede spruitje, een dochttertje).**

Nu 's vader Kraan zijn huisgezin
 Vermeerd weer met een Kraantje,
 Maar ditmaal is 't 'n hennetje:
 De eerste was een haantje.

Afscheidsgroet**bij het verlaten van de oude vergaderzaal van de Rederijkerskamer
'Aurora'.*****(De kamer kon zich verheugen 20 jaar te hebben bestaan in Kaapstad.)***

O, vrienden, saam hier bij elkaar
 Vergaard ten afscheidsfeest
 Aan 't oude huis dat negen jaar,
 Zowel in voorspoed als gevaar
 Aan ons Aurora's strijd'renschaar
 Ten schuilplaats is geweest.

Aan u verzoek ik, tans die tijd
 Met mij terug te gaan,
 Waarin na menig zware strijd
 Ons menig zege heeft verblijd,
 En eigen onvermoeide vlijt
 Ons vast deed blijven staan.

Kom, breng met mij een afscheidsgroet
 In diepgeroerde taal
 Aan 't plekje, waar Aurora's gloed,
 Hoe fel de strijd soms heeft gewoed,
 Ons immer heeft bezielde met moed
 Aan deze oude zaal.

Hier zaten wij zo menig keer
 Als redenaars bijeen,
 En disputeerden op en neer
 En spraken en herspraken weer,
 Verdedigden Aurora's eer
 Met schitterende reën.

Maar soms ook ging het in galop
 Als er verschil ontstond,
 Dan kreeg m' elkander bij de kop,
 Dan zwollen veler gorgels op
 En vlogen woorden uit de krop
 Als kogels hard en rond.

Maar toch, hoe fel, hoe heet de strijd,
 Het brak toch nooit de band
 En 't wekte nimmer haat of nijd,
 Noch liet het afgunst na of spijt,
 Maar na de afloop, als altijd
 Gaf men elkaar de hand.

Wij streden immers voor de taal,
 Onz' dierb're moedertaal,
 Door elk goed Afrikaanse kind
 Zo hoog geacht, zo zeer bemind;
 Dat niet slechts Engels is gezind
 En van zijn volk verdwaal.

Aurora heeft ons saam vergaard
 Elf jaren nu geleen,
 En wat de tijd ons heeft gebaard
 En wat veranderde op deez' aard,
 Wij bleven om haar heen geschaard
 Wij bleven voor haar één.

En lang nog, lang besta die band,
 Het ga van kind tot kind,
 Het snoer' nog menig hart en hand,
 Het hoed' Aurora lang voor schand
 En make iedere zoon van 't land
 Nog eens Aurora's vrind.

Vaarwel! vaarwel dan oude huis!
 Wat wiss'len moog' op aard,
 Hetzij gij spoedig valt tot gruis
 Of wordt herschepen in een kluis
 Waarin geen rat meer woont noch muis,
 'Aurora' blijft gij waard.

Ook u, o onvergeetbre zaal
 Wijd ik een afscheidswoord,
 Wie denkt niet aan het gul onthaal,
 Genoten hier zo menigmaal
 En aan der dichteren schone taal
 Zo vaak in u gehoord.

Ik weet gewis in dit vaarwel
 Deelt zeker iedereen,
 Die houdt van 't vrolik kaartspel,
 Hetzij hij met Pandoer zich kwel',
 Of wel volteert*) met Boer en Nel,
 't Vaarwel klinkt algemeen.

Ook onze brave President,
 Die oude kameraad,
 Voor ons een gans onmisb're vent,
 Door elk geacht wie hem maar kent
 Aan wie wij allen zijn gewend,
 Die ook dit huis verlaat;

Hem ook zij onze dank gebracht
 Voor al de vriend'likheid,
 Genoten hier zo dag aan dag;
 Het leven word' hem nimmer nacht,
 Maar dat hem vreugd en zegen wacht
 Waar 't lot hem ook al leidt.

Dat hij en wij vereend van zin
 Nog lange tijd te zaam
 Verbonden door de vriendschapsmin.
 Verenigd werken tot gewin,
 Als kind'ren van een huisgezin
 Dat draagt Aurora's naam.

Ja, lang nog, lang besta die band,
 Het ga van kind tot kind,
 Het snoer' nog menig hart en hand,
 Het hoed' 'Aurora' lang voor schand
 En make iedere zoon van 't land
 Nog eens 'Aurora's' vrind!

*) *Volteeren*, een kaartspel bij de oude Kaapstadse burgers toen in zwang.